

પરસ્તાને માની ગોલર

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—

બુક્કસલર મણીલાલ બાઈશંકર વ્યાસ
બેઝમબુરા, આમલીશેરી-મુરત.

દશ આના

વાંચવા લાયક પ્રખ્યાત થયેલી વાર્તાઓ

ગજરામાફની વાર્તા (અણુમાનીતીનો પુત્ર)	૦-૮-૦
સદેવંત સાવળીંગા (આઠ બચની વાર્તા)	૦-૮-૦
સુંદર કામદાર (ચમત્કારીક ઘટના)	
ખરાસ કસ્તુરી (બેઠી બનાવથી બરપુર)	૦-
શ્રી ચરીત્રની વાર્તા (શ્રીઓની કપટલીલા)	૦-૮
બોલતો પક્ષંગ (અદ્ભુત વાર્તા)	૦-૮-
માનમુસાફરી (સાત પ્રશ્નોની વાર્તા)	૦-૧૨
છેલ જરાર (છતીહાસીક વાર્તા)	૦-૬-
હોથલ પદ્મણી (છતીહાસીક વાર્તા)	૦-૮-૦
ખીરબલ આદશાહ મોટી (હાજર જવાબી વાર્તા)	૦-૧૨-૦
રામ ભરજરી (સચીત્ર વાર્તા)	૦-૮-૦
બોલતો પોપટ	૦-૮-૦
વરઘેલી વિણા	૦ ૧૨-૦
પતી કે પીસાય (સંસારીક કાવાદાવા)	૦-૮-૦
બેવડા મુનીમ (કોમીક વાર્તા)	૦-૬-૦
અક્કલનો લંકાર (નાનો નાની વાર્તા)	૦-૬-૦
નારી કે નાગમુ (પ્રપંચથી બરપુર)	૦-૬-૦
ડાહો કે દીવાનો (શીખામણરૂપ વાર્તા)	૦-૪-૦
સોળ વર્ષની સતી ને નવ વર્ષનો પતી (૨૦ ભાગ પુરાં)	૧-૦-૦
સુરતીલાલ નોવેલ (૧૬ ચીત્રો. પાકું સોનેરી પૃષ્ઠ)	૧-૮-૦
આ ત્યાં એ થીવાય બીજાં કોઈ પણ પુસ્તકો માટે પુછો.	
દરેકની કીંમત ઉપરાંત ટપાલ ખર્ચ અલગ. પુસ્તકો મંગાવનારે	
નામ ઠેકાણું, પોષ્ટ વીગેરે ચોખ્ખા ચમકારે લખવું.	
પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:—	

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર રાણીતળાવ-સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાભિદ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૪૧-૧૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઝડપરે - મટેદીક

વિષય ૬૩૬૮: ૩ ૩૬૮

૫૬૭ ઝવહર મહેરીલ

યાની

પરસ્તાને ગૌહર

અન્નમે નામી શાયરોંકે કલામોંકાં બેમુલ ખજના (માથેને) ઉમદા
બજલ, કવ્વાલીકા ખલા મજમુઆ એકીકા કીયા બયા હય.

બહોતસા ફેરફારોંકે સાથ—

ક્રેક્રેક્રે હપાવકે ઇજહાર કરનેવાલાહફફ

પુકસેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ

૩૦ બેગમપુરા આમલીશેરી—મુરત.

મુરત બરાનપુરી ભાગળ ભાજવાળી પોળમાં આવેલા ‘શ્રી અનાવિલ
બંધુ’ પ્રો. પ્રેસમાં ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે ‘છાપ્યું’.

લીલવાર

આગસ્ટ ૧૯૧૫

કૃષિ કીતાબ કેન્સનકુક મહકુબ હય—

COPY RIGHT

BY

C. M. SHAH.

કીમત સીકે દશ આને,

બાઝલે-રહમત જાન, અજમેર.

જોગીકા બરન હમને લીયા ચારકી ખાતીર,
મસજીદમે બને મુદ્દાં તો મંદરમે પુંજરી,
દરગાહોં મેં સમજાહ નશીબન કે ગુજરી;
હર નગરીમેં દુંદા કીયા બન બનકે ભીખારી,
કયા કયા ન કીયા મયને તેરે દીદારકી ખાતીર.-જોગીકા.

પંડીત બી જફરદાખાં સેયાને બી ખુલાએ,
સયારે સનાસો કો બી દીન અપને દીખાએ;
હર અમીલો કામીલ સે વછડે બી પગાએ,
કયા કયા ન જતન કર ચુકા દીદારકી ખાતીર.-જોગીકા.

મજલુ કી તરહ ફિરતા હું આવાર હસા બન બન,
ધણ આતશે હીજરાં મેં જલા જતા હે તર મન;
હસ પુત કી મોહખ્યતમે બના શીકવે બરહમન,
મોબ્હુદ રંગે હય મેરી સુન્નાર કી ખાતીર.-જોગીકા.

ના કુચ્છ મેં પાયાં ન હસે બાગે અર્જ મેં,
કઆબેમેં બી દુંદા હસે કાશીકે મકાં મેં;
મસજીદ મેં મીલાં ઐર ન મીલા કુએ પુતામેં,
દર દર મંચ ફિરા અપને ખરીદદારકી ખાતીર.-જોગીકા.

મુદ્દત સે દીલો બાએ હું મંચ સયલ દુબકારા,
લીલ્લાહ પુઝા આતશે હીજરાં કો ચરાગ;
બેચેન હુઝ જતા હું દીદાર કી ખાતીર.-જોગીકા.

ઝવહરે મહેફીલ

યાની

❀ પરસ્તાને ગૌહર ❀

નંદ, ગમ્મલ—“મેરે મૈલા યુલાલો મહીને મુઝે.”

મેરે મૈલા યુલાલો મહીને મુઝે, ગમે હીજ તો દગા ન અનેમુઝે.

કાફલે વાલે સમ ખઝે, મંચ હાથ મલતા રહે ગયા,

જન તડપતી રહે ગઈ—ઝોર દીલ મચલતા રહે ગયા;

લીલા સાથ ન અપને ઠાસીને મુઝે, મેરે મૈલા યુલાલો મહીને મુઝે.—૧

દેખીએ ઠાસત મે લીખી હૈ બ્યારત યા નહીં,

દેખીએ રોઝે પે હજરત, યુલાલે હૈ યા નહિ;

ચોઢી સોચ હૈ બારા મહીને મુઝે, મેરે મૈલા યુલાલો મહીને મુઝે.—૨

અચ અજલ મત જન લે, પ્હે, જન બહોત ખુશીલમે હૈ,

જન હૈ રોઝે પે પ્હે, અરમાન મેરે દીલમે હૈ;

કોઈ દીન અબી ઝોર દે અને મુઝે, મેરે મૈલા યુલાલો મહીને મુઝે.—૩

હોઝે સ સામીએ ફેરફાર યુલા લીજે મુઝે.

એક પ્યાલા આમે જમજમ કા પીલા દીને મુઝે;
 પડે હીજમે પીને ન આંસુ મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે.—૪
 યા મોહું મદ મુસ્તફા તકસીન તો કાળે મેરી,
 આતીશે ફુરકત મેં જલતા હું, ખમર લીને મેરી;
 લગ ગએ મૌતકે આને પસીને મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે—૫
 શીકરે દુન્યા સેંકડો હંપ, એક હશરતે દીદાર હે,
 મય મુસાશીર હું અકેલા તેરી મદદ દરકાર હે;
 કોઇ રાહ મેં લુટે ન છીને મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે—૬
 માર ડાલા ધસ વતન ને, ઝોર હિંદુસ્તાન ને,
 મુફલસી ને બેકસીને ચાકને અરમાન ને;
 દીએ રંજપે રંજ સબીને મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે—૭
 આરમા થામે જમીન પકડે વતન રોડા કરે,
 મંચ ન કયરંગા કયરંગા કોઇ ચીખા કરે;
 કીયા યાદ હૈ મેરે નખીને મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે—૮
 અરકે હસરત રાત દીન આંખોસે મંચ બરસાઈંગા,
 તુર ઇન્શા અલ્લાહ આંખોસે મંચ મદીને જાઈંગા;
 એહી જાવેગે લેકે સશીને મુઝે, મેરે મૌલા યુલાલો મદીને મુઝે—૯
મઝલે-નાઅત. તર્જે-કબ્રાલી—

તવહીદકા ડંકા આલમમેં બજવા દીયા કમલીવાલેને.
 કુચ લાએલાહા ઇલ્લાહાહુ, ફરમાદીયા કમલીવાલેને
 જબ ચહરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને
 ચંધોર ઘટામે સૂરજકે, ચરખાદીયા કમલીવાલેને
 કદિએ એસે રંગીલેકે સદકે જાં, ઝોર એસે હકીમેકે ફુરખ
 હટ કરકે ખુદાસે ઉમ્મતકે, જખ્યા દીયા કમલીવાલેને

[૫]

અનન્યને ગયે મેહરાજની સમ વલેલકી છપભી ઉસપે ગઝબ,
જનતકો હુરો ગીલમાં કો, તલપાદીયા કમલીવાલેને.
ઝુલકોંકી મહકને મસ્ત દીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલ છીના,
હરતેરહકી બાંકી અલગ્ગોસે, લુટવા દીયા કમલીવાલેને.
પીપીકે ખાલે કૈસરકે, હુટીંગે મઝે છ બરબરકે,
ધન્ના આતેના કલકોસર, ફરમાદીયા કમલીવાલેને.
વેહ કમલી અનન્ય લાકીમતથી, કીસ નાઝસે હુકને સરપે ધરી,
સખ ઝરકે દોશલે વાલોકો, શરમા દીયા કમલીવાલેને.
જબ હકકી તરસે ઉમ્મતકો, મેરાજની સમ ઇનઆમ મીલા,
ખુશહોકે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને.
ખુશકી તરી પેદા કરદી હરથાખ હરી પેદા કરદી,
મહો બાગેજહાંમે રહમતકા બરસા દીયા કમલીવાલેને.
મઝે અશપે કુબ હુઆ હાંસીલ, અદલાહસે નકે હુમે વાસીલ,
કયા જાને ખુશકો નકર કયા સમઝાદીયા કમલીવાલેને.
ઇન્સામ મીલા, ઇમાન મીલા, પહનેકેથીએ કુરઆન મીલા,
જુહતકો જે કુછ દીલવાનુઆ, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.
ગઝલે-જલીલ-કબાલી—

તલવાર ખીચકે પંજએ કાતીલમે રહ ગઝ,
બીસમીલકી આરઝ દીલે બીસમીલમે રહ ગઝ.
ઝોકા જબ આ ગયા કેહ મઝલુકી આહકા,
લેવલા તખપકે પરહાંમે, મેહમીલ મેં રહ ગઝ.
પીરતી રહી નીમાહમે તસવીર ચારદી,
આખીર ઉતરકે આગસે, વો દીલમે રહ ગઝ.
મીલીએ હાલ-હાલ, રમઝી તે કબ ફેકાન

[૬]

ચોડીસી જન જળ તને, ખીસમીલ મેં રેહ ગઇ.
અય તેજે નાઝ ધતિનામી તેઝી ન ચાલીએ,
દીલરકી હવસ દીલે ખીસમીલ મેં રેહ ગઇ.
ખંજર ધધર ખીચા-ઉધર આહે ખીચી મગર.
ચોડીસી ચલકે ખીસમીલ વ કાતીલ મેં રેહ ગઇ.
ચલતી હે તેજે નાઝ-મઝે લુટલે જલીલ,
કહેના ન શીર કબી કે હવસ દીલમેં રેહ ગઇ.

ગઝલે-જલીલ, તને-કવાલી—

જો દીલકો ખો ચુકે હંચ, વોહ દીલકો દુંદતે હય,
હર દીલસે તંગ હોકર, કાતીલ કો દુંદતે હંચ.
કયા ધુન હય જુસતજુકી, ચે બી ખબર નહી હય,
દીલબરકો દુંદત હય-યા દીલકો દુંદતે હય.
રાહે તલબમેં એસા વા રફતા કોન હોગા,
મનઝીલપે હમ પોચેકે મનઝીલકો દુંદતે હય.
કાટે નહિ જો કટત, દુરકતમે દીન હમારે,
ખંજરકી જુસતજુમે કાતીલકો દુંદતે હય.
જો જખમ દે ચુકે હય, જી લેનેકા હય કાશી,
અબ કીસ લીએ વોહ અપને કાતીલકો દુંદતે હય.
તુમને જો આપને રખસે પર્દા ઉઠા દીયા હય,
તારે ફલકપે ,માહે, કામીલકો દુંદતે હય.
અહીંરે ધશક લયલા-મજલુકે બનમે અગતક,
ઉઠને હય જો બગોલે મહમીલકો દુંદતે હય.
મે તીરેા મે કમાકે જો દીલ શીકાર કરલે,
હમ તો જલીલ એસે, કાતીલકો દુંદતે હય.

મઝલે-મુઝતર-કંવાલી—

મીલનાથા તો મીલ જાતે, જિસ તુરે મુજરંદે,
 ક્યું જાકે ચલે આઝે, દરબારે મોહમદસે.
 અલ્લાહકે પલ્સેમે, વેહલતકે સીવા કયા હય,
 જો કુછ હમેં લેના હય, વો લેશેગે મોહમદસે.
 રોઝે મે મોહમદકે મેને બ ખુદા દેખા,
 અલ્લાહકી આવાઝે આઘ ઉસી ગુમખંદસે.
 લીલ્લાહ મેરી તુરખતસે—ચુપ ચાપ ચલે જાવો,
 ગર તુમને મુજે છેડા, કેહ દુગા મે મોહમદસે.
 અય બાદે સખા તુરખત, મોહતાજે સુરખત હય,
 મીટી મુજે યોડીસી, લાદે દરે આહમદસે.
 ક્યું ઝીકર ખુદા છેડા, અય મુનકરી તુરખતપર,
 કુછ ખાત ન કરનેહી, તસવીરે મોહમદસે.
 મુઝતર મુજે તોખાકી, જિસ વકતકે પાદ આઘ,
 નીકલા મંચ જીગર ચામેં, દુટે. હુવે મરકદસે.

મઝલે-અકબર તજે—કંવાલી.

પુમહેં દરખા રોઝે વાલે કે સામને,
 મજબૂં ખડા હૈ ખેમએ, લૈલા કે સામને.
 એક એક કો બખ્શવાએગે મેહશરમેં હકસે વો,
 મુસુકેકીબન પડી હૈ—મુલેખા કે સામને.
 જલ્લને કે દેખને કે લીધે જી તો કોઇ હો,
 મુલસે નકાબ હલક દીખા મુસાકે સામને.
 કમલા મુકામ કાફલેવાલે ચલે ચલે,
 દર મે ચલેકે કિસ સહેબા કે સામને.

[૮]

જસ મુરદેકે ન હાઝરતે ઈસા જલા સકે,
લે આઝો ઉસકો મેરે મૌલાકે સામને.
કહે દીજયો સખી મેરી હાલત ઝરા ઝરા,
જના હો ગર તેરા-મેરે આકા કે સામને.
શીર વો કરમ કરે ન કરે ઇખતીયાર હો,
હાં અકબર તું અરઝ કરતો ઝરા જાકે સામને.

ગઝલ-આશીક-તજ-કબાલી.

મુસકુરાતે જાતે હેં કુછ મુંહસે ફરમાનેકે બાદ,
ખીજલીયાં ચમકા રહે હેં ફુલ બરસાનેકે બાદ.
કૌન હોતા હે દીલે અફસુરદાઝ પુરસાને હાલ,
ફુલકો ખુશખુલી હિજાતી હે મુરઝાનેકે બાદ.
કબરમેં ક્યા ક્યાં ફરીશતોકા થા અરમાને સવાલ,
કુછ ન પુછા મુજસે તેરા નામ જતલાનેકે બાદ.
ફુલ ચઢાયેંગે લહલ પર જીનસે ચે હિમ્મીદ થી,
વોખી પત્થર રખ ગઝે સીનિષે દફનાનેકે બાદ.
ઉંઘર જરમેં દોહી ધડીયાં મુઝપે ગુજરી હે કંઠ,
આપકે આનેસે પહેલે આપકે જાનેકે બાદ,
તું દીયે જ સાકીયા ખયમાના ખયમાનેકે બાદ.
જાત જતલખકી કહુંમા હોશમેં આનેકે બાદ.
સુખરે હોતા હે ઇનશાન આફતે સેહનેકે બાદ,
રંગલાતી હે હીના પત્થરપે પીસજાનેકે બાદ.
જો જલાતા હે કીસીકા ખુદ વો જલાતા હે જરૂર,
શમઆબી જલતી રેહી પરવાના જલ જાનેકે બાદ.
ક્યા ચરામે તખતે પસતીસે ખાયા હે ઉરજ,

સર ચળી હે હલકશે નીચે ઉતરજનાકે બાદ.
 ફેરસી આંખે ફેરલી મતલબ નીકલ જાનેકે બાદ.
 ઉમર આપી આ ગામ પર હે અબી નખરે વોહી,
 બલ ન રસ્તીકા ગયા અફસોસ જલ જાનેકે બાદ.
 હીલાસાગી કહેતીહે ઉનકો કે ખસ વો આચુકે,
 મેંહદી કયા ખેઠેજે ફવરન મુલ મુલ જાનેકે બાદ.
 ઉમર ભર ઉનકો તો મેરી શિકલસે નફરત રહી,
 અખ વો અહેરે દેખતે હેં હમ નીકલ જાનેકે બાદ.
 યાદ આછગી વફાએ તુમકો મેરી દેખના,
 કદર હોગી તુમકો મેરી-મેરે મર જાનેકે બાદ.
 આવ મીલ જાવ મલે આશીકસે કયા તકરાર હે
 સુસેહબી હો જાતી હે, આપસમે ચલ આનેકે બાદ.

ગઝલો-તનજમુલ, તમે-કેવાલી.—

કાનસે દીક્રમે નહિ રંગ રંગીલા મેરા.
 હર નજરમે હે બસા હેલ છપીલા મેરા.
 હામ છત્યાં કા મીટા દેખા મેરે હામનસે,
 રંગે દરદા મેં ડુગા દેખા રંગીલા મેરા.
 હમમે હોગી મુરીદોઈ ન જખતકે જખશીસ,
 હટને વાલા નહિં મયદાં સે હડીલા મેરા.
 અવલીયા ચીસલ કે સારે હમ ખસતી હસકે,
 ચશમે બદલુર વોહ દુલા હે સજલા મેરા.
 હક પરસ્તી-કા તમાસા નજર આપા સખકો,
 આપા અજમેરમે જમ હેલ છપીલા મેરા.
 મીલે એવા મને તોજા બીરુ હવે મર મર મેરે,

મંચ ખેડીસથી હું મેરે સાથ કમીલા મેરા.
 મૂલરખાને ચમને દહેર હો-કુરખાં દીલસે,
 રંગ રૂપ મના દીખાદે જો રંગીલા મેરા.
 દરસે ખવાખ કે મેં ધનઆમ જો લેકર કે ટાલા,
 ખવાખ વાલોં ને રખખા નામ હડીલા મેરા.
 જય રહા હે નિગેહ ખદક મેં અલ્લાહ અલ્લાહ,
 ખસ રહા હે દીલે આલમ મેં રંગીલા મેરા.
 અય “તજજમુલ” દીલો જાનો જામરકા માલી,
 વોહ રંગીલા વોહ જમીલા વો સજજા મેરા.

ગઝલે-લતીફે-મોહીફે. ગુલદરતે હાઝા.—

અલ્લાહકી રહેમતસે અલતાફે મોહુમ્મદસે,
 ખાલી ન શીરા કોઈ હરગીઝ દરે અહેમદસે.
 અલ્લાહકો પયજાના પ્યારે, નથી અહેમદસે,
 ઇસલામ ફલા પુલા ગુલઝારે મોહુમ્મદસે.
 હેં શમસો કમર રોશન, દોનો રૂપે અહેમદસે,
 હેરાનહે દો-આલમ ઉસ પુરે મુજર—રફસે,
 તું મુજકો શખા લેઅલ એહસાન ખડા હોમા,
 ખાલી નહી આઉંગા નકર દરે અહેમદસે.
 અલ્લાહકો બન્દા હું મે ઉમ્મને અહેમદ હું,
 કહેતા હુવા ઉડુંગા મયસરમે—યે—મકરદરો.
 ઉમ્મતકો તેરી બખ્શા મિહુબુબ મેરે પ્યારે,
 મેરાજકી શખ ખાલીક, કહેતા યા મોહુમ્મદસે.
 સોનેમે મોહુમ્મદકી તસવીર તુમાયાં હે,
 મીલતા હુઆ યે દીલ હે ઉસ પુરે મુજરે—મુમ્મદસે.

મહેબુબે ખુદા તુકે મહેબુબે ખુદા તુકે,
હે શાને ખુદા જાહેર પ્યારે તેરે ગુમ્મદસે.
મરઝબી લતીફ અપના બનગએ મદીનેમે,
કયું જાકે ચલે આએ દરવારે મોહમ્મદસે.

નઈ-કબાલી તજે-ગઝલ—

બે જુદી અયસી બઝી કુછ ઉનકે આ જાનેકે બાદ,
યાની આયા હોશબી તો મોત આ જાનેકે બાદ.
ખંદા ઝન હોતે હે વો પહેલુસ ઉઠ જાનેકે બાદ,
દેખીએ ક્યા યુલખીલે ઈસ કુલ અરસાનેકે બાદ.
થાએ નાકામીન લુત્ફહમ કલામી કુછ મીલા,
બનગએ વો ખુત સરાખ મેરે આજાનેકે બાદ.
અયકુલક અઝા નહિ, ચે રોજકા યુલમો સીતમ,
શીરસીતમ હાએગા કીસપર મેરે મરજાનેકે બાદ.
કીસકો બતલાઉં કબે ગમકો નથા મેરા રશીક,
હોશબી જાતે રહયે આપકે જાનેકે બાદ.
દોલતે દીદારસે યુઃ સાહહો જાતે હય હમ.
સોસે ખુશ હોતા હય કોઈ માલો અરપાનેકે બાદ.
બાદે મજનુ રંગ દીખાએ ન કયું બેહશત મેરી,
એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેકે બાદ.
ઝીંદગીમે છાકદર ચાહો કરો યુલમો સીતમ,
બાદ આઈગા બગરમે—તુમકે મરજાનેકે બાદ.
દીનતો જયું તું કરકે કટ જાતા હમ હીજયે ચારમે.
સરપે આતીદમ કમામત, શામ હો જાનેકે બાદ.

નધ-મઝલ-સુખમસ-

અછે પીયા વોહ કેશ ખુલાલે હિંદમે' છયા ધણરાવત હય,
 ખીરહ કી ખયરન દરસકી ખાલી, કાહેકો મોહે તડપાવત હય.
 ખદંગ ફેંકે આલીમ, જરા ઝાંકે લીએ,
 ઇશરબી એક નઝર ચક્કમે સુરમાસાકે લીએ.
 પું હુસ્ને ખુદા દાદકી અદાકે લીએ,
 નકાએ રૂપસે ઉઠાડે ઝરા ખુદાકે લીએ.
 મરીત પીઆ કબી ન કબી નીસદીન મોહે સતાવત હય.
 મઝાલી કયા હય મહોખતમે' એ વફાઈકી,
 યે તર્જ ખુબ નીકાલા હય દીલરખાઈ કા.
 દીખા મદીને કો અખ વકત હય રસાઈ કા,
 ઉઘ કે ફેંકે સદકા તેરી ખુદાઈ, કા.
 પુહી સખકા ખેવનહારા, કાહેકોદર લગાવત હય મેરે અચ્છે પીયા.
 પુહી બતાડે મેરા અખતીયાર કયસે હો,
 ખકા બખ આપ હો દીલકો કરાર કયસે હો.
 ચેનસે અખ ચેહ બદલે હાલે આર કયસે હો,
 ખીઝાંએ આએ તો ફરસે બહાર કયસે હો.
 ઉમડ ઉમડ પીઆ નયન હમારે નેહકા મહેં ખરસાવત હય.

નધ-કેવાલી તર્જ-મનહર-

સોચલે કાતીલ ન મમલો મેરે મર જાને કે બાદ,
 આદમી પચતાતા હય હુકમે-ખુશર જાને કે બાદ.
 કરકે વઅદા વોહ ન આએ અપને ધર જાને કે બાદ,
 હાય હમ મલતે રહે મૈકી મુશર જાને કે બાદ.

[૧૩]

હીનરકી રૂબની મેરઝ એક મુનીસો મમ પ્વારથી,
મે બોલ્યા રેહ ગયા હરદે જીગર જાને કે બાદ.
મરહમે તસ હીનકે પાંડમે યા પોશીદા નીમક,
આખલે શીર ફુટ નીકલે ઝુખમ ભર જાને કે બાદ.
સર જુદા હોતેહી ઉઘને લેલીઆ આગોશ્તમે,
વરસકે છુટે મજેહ હમને તો મર જાને કે બાદ.
કેહતે હય વો છોડદો હરદમ શીકાયત ગેરકી,
હમ ન આવેંગે તુમ્હે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ.
સય ન માનેંગે ન માનેંગે વોહ મેરી દાસતાં,
હાં યકી લાગ્યે તો લાગ્યે મેરે મર જાને કે બાદ.
કોઇ સેહ સકતા નહિ મેરે શીવા ઉનકે સીતમ,
દેખના પયતાએંગે વોહ મેરે મર જાને કે બાદ.
અમની કુછ હય વકત મજેહરે તોબાહ ધર્યાસે કરો,
વરના પછતાવોંગે દુ-ખસે જીગર જાને કે બાદ.

મઝલે-મુસ્તફા. તમે-કંવાલી-

બહાર તુરે રખુલ—કલા જનકે આયા,
નયે રંગસે જા—મુજા જનકે આયા.
જાને અંગીયા અવલીયા સમ ખરાતી,
જો દુલ્હા હળીએ ખુદા જનકે આયા.
કહી લાલા વ મુલ કહી વાંક મુરખ,
તમલસાયે અરજો સમા જનકે આયા.
અમર લહેર આપ જાને સકલે મોહર,
જો મોજ મજાસુ જુલેજુલા જનકે આયા.

[૧૪]

કહોં અવલીયા બનકે શાને દીખાઈ,
કહોં આશીકે યુવતીલા બનકે આયા.
કહોં શકલે ઈસા, કહોં શકલે મુસા,
કહોં યુસુફે દીલ-રયા બનકે આયા.
બહોત ગુલ ખીસે ઇસ જહાંમેં વ લેકીન,
બહાર આઈ જબ મૂસતફા બનકે આયા.

તોફાને સુમતાઝ—ગઝલ—

આવલેકી મોત કા હે વાકેયા યે દર્દનાકે !
હાથે જીસકે ગુમરો ખામે કાહે દીલબી ચાક ચાક !
મોટરોમેં જો ઉડા શીરતા આ વો હે ઝેરે ખાક !
એક હમલેમેં કીયા સફ્રાકે "કાતીલને હલાક !
કીયા કહુ કયું-જનસે-અપની વો ખીયારા ગયા !
ઈશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
હય જો રચે હુર વો સુમતાઝ યેગમ ગુલ બદન !
પુશ ખસમો પુશ કહો ગુલ પાય રહન ગુનચે દહન !
ખુબર નાનુક અદા નાઝ આફરી શીરીસુખન !
દીલરયા વ દીલ નસીનો જાનવાજો સીમતન !
ઉસકી ઉશકત હીમે સારા ઝોર ઝોર મારા ગયા !
ઈશક કી દીવાનગી મેં આવલા મારા ગયા !
ઇશકમે ઉસકી હુકુમત ઝોર દોલત બી ગઇ !
જાન બી દી સુદતમે, હાથોસે ઇજાત બી ગઇ !
વરલકી રાતે બી રખસત સુમે ઇસરત બી ગઇ !
મુશર્રફોંકી દુસમનીસે ચાહકી પીતબી ગઇ !
અલગરઝ સામાને ફરકત આ જો કુછ સારા ગયા !

[૧૫]

ધરક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 વાલકેસર પર જો હે ગુલઝર વો મલબાર હીલ !
 હુસન કા મંનઝર વો પુર અનવાર વો મલબાર હીલ !
 ક્યુન હો મરગુમે હર ઝરફાર વો મલબાર હીલ !
 હે ફરાહ બાસ ઝોર ફરહત બાર વો મલબાર હીલ !
 પ્રથ કે મર્ગ ઉસકે લીઝે લેકર વહો મારા ગયા !
 ધરક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 અર્થ હે સુસદર વ હુસનુ ધરિક કી હે દારોગીર !
 ઉડ ગયા રંગે કમર શીકા પડા બદરે મુનીર !
 યે તૈયુર દેખકર હપરાન હેં બરનાવ પીર !
 કાંપતા હે ખોફસે હર એક મોહતાંજે અમીર !
 હાથ કયસા આસમાને આજકા તારા ગયા !
 ધરકી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 કોઈ મફતુ હકપે કોઈ હુસને નહીર પર નીસાર !
 હવ નઈ હર એક સાને કુદરતે પરવર દીગાર !
 ઇન કીલા બાતે જહાં કે હેં અજબ લયલો નહાર !
 એક હાલત પર કીસકો બી નહોં સમરો કરાર !
 જસકા યે ખાકા હવ ઝોરે ખાક વો પીયારા ગયા !
 ધરક કી દીવાનગી મેં બાવલા મારા ગયા !
 તજે-ઉસ્તાદી-ગઝલે-બૈરવી-

ઉઠો પીયા નમ્રો અંકલી ડર લાગે-બીડો,

ચુન ચુન કલીયાં સેજ બીચાઈ-ઇતનેમે હો ગઇ બૌરવે-બીડો
 આધી-આધી-રતીયાં પીચકે મહેરવાં, તડપ તડપ છયા નયરે-બીડો
 આમવાકી ઝલીયે ફાયલીઆ બોલે, નનુમે મોલે મોરવારે-બીડો

નાટકે-એમાં શું ?-મઝલે-કંવાલી—

દીલ હય વહી જસ દીલમે, મહોખત હો કીસીકી,
 હય આંખ વહી જસમે, શરફત હો કીસીકી.
 કયું હાથ સમે વસ્લ લગાને નહીં દેતે,
 આશુક હો તુમ-યા-કે, અનામત હો કીસીકી.
 શમાકો દેખાર મયશીલસે, યું કહતા હય પરવાના,
 જો ચાહે જલના કસમે, મુજ સાહી જલ જના.
 શમાકી ખેતારી કો, કહાં પહોંચેગા પરવાના,
 લરજના, થર થરાના, સરકટાના—સાફ જલ જના.
 હોતા હય ઉન્હે રસક તો, હો મેરી બલાસે,
 જલ જમ અગર જલનેકી આદત હો કીસીકી

મઝલે-યુસુફ-તર્જે-કંવાલી—

તડપા કે દીલ મેરા નિગાહેં ચાર રહે મઝ,
 થોડીસી ચલકે આજ ચેહ તલવાર રહે મઝ.
 કયા દુરન થાકે આંખસે દેખા હમર બાર,
 શીરબી નજરકો હસરતે દીદાર રહે મઝ.
 મહેશીલમેં જસકી રંમ જમા મા ન કસકે,
 તુમસે ચે બાત દીદમ, ખુંબાન રહે મઝ.
 કટ કટ મયે ખુતે, કાતિલકી ચાલ પર,
 એસા ચલા વેહ તેબ-કે તલવાર રહે મઝ.
 હુમ્મો જમાલકો ફકત, અફસાના રહે મયા,
 યુસુફ રહે ને અમી-મે-બાગર રહે મઝ.

નક-મઝલ-— —:□:—

મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી મુને દામે બલાસે બચાલો નળી.
 બદલે સરસર હું ઉમત મે કહેલાત હું મે,
 કીસમત મે ચે તહેરીર હેકે ઠોકરે ખાતા હું મે.
 મુને રોઝેપે અપને ખુલાલો નળી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી.
 અબતો દુનીયા કે મઝલીમસે બહોત રશુર હું,
 અબસો અસરત સે મેરે મૈલામે કાસો દર હું.
 -મુને હર એક બલાસે બચાલો નળી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી.
 કોનહે મેરા, બહુત હઝરત કે યા ખચરૂલ બસર,
 ભે કે એસે વખતે બહ મે આકે લેં મેરી ખબર.
 મુને દામનમે અપને કુખલો નળી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી.
 ખુશ નહી આતી હે મુનકા હીંદકી આબો હવા,
 આપકે રોઝે કા દેખુ હે ચેહી હરદમ દુઆ.
 હે તમન્ના મહીને ખુલાલો નળી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી.
 મૈઝમે વાલા ન દેખા છસ બસર ને એક બાર,
 છઠ્ઠી ઉસકી અબસ હે હયક હે આલી વીકાર.
 મેરી હસરત તો દીલકી નીકલો નળી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નળી.
 નક-મઝલ-તર્જ-કંવાલી—

દરલામ કા છંડા આલમમે ગડવા દીયા કમલી વાલેને,
 કામેમે ખુતોકા કલમએહી પડવા દીયા કમલી વાલેને.
 કુમક ભે અપને ચેહરેસે કલમ દીયા કમલી વાલેને,
 દીખલાકે બમાલ એક આલમકે તડપા દીયા કમલી વાલેને.
 જમ ચેહરે એ અનવર કમલીસે ચમકા દીયા કમલી વાલેને,
 મૈવકે ખુલકે બેપરદા દીખલા દીયા કમલી વાલેને

કયું શીક હો રોઝે જઝા હમકો છુલખએગે સગ ધર્યાં અબતો,
 હસ વકતકે અબરે રહેમતકો બરસા દીવા કમલી વાલેને.
 દે દેકે શરબે દાવતકો ઝોરસે મીટા કદ કસરતકો,
 વો જલવાએ હુકે ઇસ હમ્મતકો દીખલા દીવા કમલી વાલેને.
 અશકો દીલસે પુછો ઝરા વો કદંગી ફખન વો રખતી હુશ,
 દીખલાઇ કબી એબાંગી અદા તડપા દીવા કમલી વાલેને.
 કયા નીગાહેતે ગુલચે સદસેઅલા. હસરાસે ગુજરે શહેહુલ,
 વોહ કુચાબી અપની પુશખોસે મેહકા દીવા કમલી વાલેને.
 રો રો કે કબી તો હાર મે જા કે કબી કોહો સારોમે,
 અદલાહસે અપની હમ્મતકો બખ્શવા દીવા કમલી વાલેને.

ગઝલે-ખેદમ. તર્જો-કમ્વાલી—

મેં વો દીરાના તેરા અથ રશકે લયલા હો ગયા,
 શીલકપર મેરી તેરી-સુરતકા ધોઝા હો ગયા.
 આઇના ખાનેમેં જાતે જાને ચે કયા હો ગયા,
 આપ અપની શીલકકા હમકો તમલા હો ગયા.
 નામ યા મયખારે છનકા બન ગયા સાકી વોહી,
 જખ મયે પુર કયફસે-લખરેઝ મીના હો ગયા.
 તેરે છુપનેમેં બી અથ પરદેનશી એક છુલ્લ હો,
 દેર યા જો ધર તેરે છુપનેસે કાગ્યા હો ગયા.
 તુમ અકેલે ઝોર કીતને ખેત્ર ખેલે દેખીયે,
 એક લક્ષે કુન કહા ઝોર કુનસે કયા કયા હો ગયા.
 હો ગયા ખેદમ મરીઝે ગમ તો આકરે કથ પર,
 હંસ કે ફરમાને લગે ઇસા-કે હાં! અઝા હો ગયા.

નહી-ગાઝલ.

—:□:—

યુએ હર ગુલમે પરવર દીગાર હે,
 ગુનમે ગુનમેસે તું આશકાર હે.
 જો મેહશરમે પુછેગા મુઝસે ખુદા,
 તો ચે કહેદુંગા મેં અપને સરકા ઝુઝા;
 દોરા બન્દા એક ચેલી ગુનેહગાર હે.—યુએ૦
 વો મનસુરે અનલક્ક તો સુલીપર ચલા,
 હકકે કહેનેકી દુન્યાસે પાષ સઝ;
 જો હે આશીક વો બાલાએ દાર હે.—યુએ૦
 હસતે ઠોકરસે મુરકે દીપે હે જલા,
 ખીચી ખાલ બદનમેં દુરરે લગા;
 છુટી પુનકી બદનસે કુવારહે.—યુએ૦
 ખાર કરતી હે આશકો દીલકી લગન,
 કેસા વ ફેરહાદ મારે શીરે કોહે બવન;
 ખીકા યુસુફે ખીસર કે પુઝારહે.—યુએ૦
 મેંને દુન્યામેં આ કરકે કુછ ન કીયા,
 ઔર કીયાબી તો મેંને પુરાહી કીયા;
 મેરે સરપર ગુનાહોંકા બાર હે.—યુએ૦

ગાઝલ-હુસેન-તમે-કેવાલી—

ફિરદોસ હે ખજલ રખે હઝરતકે સામને,
 તુખા હે પસ્ત સરવે ગુલુબતકે સામને.
 કહેતા હે લુતફે શાદએ હિમ્મત ચેલી મુઝે,
 ક્યાહે તરે ગુનાહ મેરી શકુતકે સામને.
 આ રખ જો મેં મર તો-મદીને મેં હી મર,
 મારકહ બને તો કાહકી તુરબત કે સામને.

[૨૦]

હટકટકે ગીર પડે ચે સરે સર કાશાને દેહરે,
હજરતકી ઝરખે તેજે જલાલતકે સામને.
મહકરમે આસીયોસે કહેગા ચે ફઝલે હક,
લે જાવ અર્ઝ શાફ એ હિમ્મતકે સામને.
ઉનમે કરમસે હોં તો હોં લાયક અજબ નહિ,
કમ બયાં હમ હે જનસે શકાઅત કે સામને.
કમકો ગુનાહો બલા કહો ગુના મેરે,
હજરત તુમારે ફલઝ લે રહમત કે સામને.
અલલાહ વોખી દીન મુઝે હાસીલ કરે હુસેન,
ખીસતરે જમાડ મે દરે હજરત કે સામને.

મઝલે-અમીર.

—:□:—

નહો બોસા નિગાહે લુલ્હી પર દીલ સનમ લેલો,
તુહારા માલહે તુમ દેકે કીમત ખેશુતમ લેલો.
મલા ખંજરખે મેને રખદીયા તો આતેહી બોલે,
કરંગે 'હુખ્ત હૈયે કયુ' મરે જાતે હો ફમ લેલો.
સુએ મયખાના આ નીકલે જો કાઝી દુખ્તે રઝ બોલી,
બડે મુરશિદ હેં હજરત મયકશી ઉઠો કદમ લેલો.
ખખરહે હજરતે મજનુ' કે આઇ નજરમે લાયલા,
ન પોહયે હાથ મહમીલ તક તો નાકે કે કદમ લેલો.
અમીર ઉસ છત્રીયે દોરાકો ખત લીખના જો હો તુમકો,
ફલકસે માંગલો કાગઝ અતારદાંસે કલમ લેલો.

મઝલે-મફતુન-તબે-કબાલી—

હમ તુમખે મર રહે હેં આશિક હો તુમ કીસકી,
હાવે તો હાસ્તીલ ખરતાવ દુશમનીકે.

[૨૧]

મુદતકે બાદ આજ હે આજ વંશકી રામ,
અંદાઝ અબ દીખાઓ, કુછ તો હુશી-ખુશીકે.
સરકાર ઇશકકે હે, કુછ કાયદે નીરાલે !
કુન્નાસે હે અનોખે આદાબ બંદગી કે,
માઠી હે ઇફકા દીન, જી બરકે અબ પીલાવે,
મુદતસે તીક્ષ્ણે લખહું અરમાને મય કરીકે.
અસલીમેં હાથ અપના સીનેપે ઉનકે પહોંચા,
ગફલતમેં યે મઝાયા કુરખાન બે ખુદીકે.
લખપર યે આહ કયસી ચહેરા યે ઝરફ કયું હે,
સય સય ખતાઓ મફતુન આશીક હો કયા કીસીકે.

ગઝલે-કંવાલ.

—:□:—

તો અગર હીલા કરે મહ્કન તકે આનેકે લીયે,
હાથ નીકલેગે છનાએસે ખુલાનેકે લીયે.
સીકલ અચ્છી રંગ ગોરા-બાલ લંબે ચસમેં મુખ,
કીસ જગેકી ખાક લી તુમકો ખનાતેકે લીયે.
યે અઢાએં યે જફાએં યે જવાની યે સીતમ !
હુંલે મઝહુર કોઈ બોલ ઉઠાનેકે લીયે.
ચાહે આમે રવાં બનકે લપટ ભવુંગા મેં,
તુમ અગર ઉતરોગે હરીયામેં નહાને કે લીયે.
મેં ન છોહુંગા હત્તેલીમેં તુમાહરે ખુને દીલ,
હાથમેં તુમ હાથ દો મેંહદી લગાનેકે લીયે.

ગઝલે-રોશન-તબે-કંવાલ—

બે પુછા મેને ઝાલીમસે મુઝે કયું દાર પર ખીયા,
તો બોલા તુને કયું નકશા મેસ દીવાર પર ખીયા.

હઝારો દીનસે બેદીન હુએ જાતે હેં દેખો તો,
અજબ નકશા કાસીને-યે જમીને ચાર પર ખીંચા.
નીશાં તક જી ન ગલા આબદારી ઉડ ગઈ કયસી,
હઝારોં બાર રખ-રખ કર ગલા તલવાર પર ખીંચા.
શમે વાયદા વો કહેતે હેં ન આતે હમ કબી રોશન,
તેરે ગળખે મોહબતને મુઝે ઇકરાર પર ખીંચા.

ગઝલે-અકબર.

—:□:—

બેશક ખુદાકા ધર હે તેરે ધરકે સાંમને,
જન્મતકા દર ખુલા હે તેરે દરેકે સામને.
એક એકકો અપ્પશવાઇગે મેહશરમેં હકસે વોહ,
શુશુકી બન પડેગી ઝુલેખાકે સામને.
કેહ—દીજયો સખા મેરી હાલત જરા જરા,
જના હો જબ તેરા મેરે આકાફે સામને.
કરખલમેં કહ—મયે હેં વોહ ઉમ્મતકે વાસ્તે,
સર રખ—દીયા હુસેનને અંજરકે સામને.
ગર વોહ કરમ કરે ન કરે ઇખત્યાર હે,
અંકબર અબ અર્ક કરે તુ જરા જાકે સામને.

નઈ-ગઝલ—

—:□:—

દરે મુસ્તફા સંગે મુસા નહીં હે, યહાં રખએ અરનીકા ઝગડા નહીં હે.
વોહકેાન બે તુજબે શયદા નહીં હે, કીસે તેરી નજરોને આરા નહીં હે.
ફેકે યે તો પરદેસે આગાઝ આઈ, તું પરદેમેં આ તુજસે પરદા નહીં હે.
હુખાઓન-એહરકો પુરકેસે સાહબ, અબી હમને હીલ-ખરકો દેખા નહીં હે.
અલો વાદીએ ઇશકમેં પાંઉં રખના, યે વોહ જંગલ હે અસમેં કાંટા નહીં હે.
કહા બેસમેં આકે હઝરતસે હકને, બે તેરા નહીં હે વોહ મેરા નહીં હે.

મગલ-મુસ્લિમ-વઝીરબાન.—કાનપુરી—

આહીસ્તા બર્ગે શુભ બદીશાં બર મઝાર મા,
પસ નાનુક અરત શીશયે દીલ દર કીનારમા.—પસ૦ ૧

એક દીન જો બહેરે ફાતહા તુરબતપે મેં ગયા,
કુલોંકી આદરે મેં ચડાતા થા બાબખા.
થીં ચન્દ કબ્ર વોહવે યુનુરગોંકી જો બદીદ,
એક કબ્ર પર બખ-તે પરેશાં થા ચે લીખા.

આહીસ્તા બર્ગે શુભ બદીશાં બર મઝાર મા—પસ૦ ૨

બાલાએ કબ્રે એક દરખ્તસે શુલાખ થા,
સરસબ છમેં ન રખતાં થા હમસર વોહ દુસરા.
જબ કુલ ઉસ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરતે થા,
તખ અંદરે કબ્રસે આતીથી ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે શુભ બદીશાં બર મઝાર મા—પસ૦ ૩

યહે બારબાર દેખ તખબજુબ મુજે હુવા,
આશીદગાને કબ્રસે પુછા જો માનર.
ચેહ કૌનસે યુનુર્મ હેં કયા મનકા નામ થા,
આતી હેં છનકી કબ્રસે હરવકત ચેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે શુભ બદીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૪

માઅલુમ ચેહ હુવા કે વોહ ચે આશીક હઝી,
તા અસ્ત વસે ચાર મયસર હુવા નહીં.
મરનેકે માહ કબ્રપર આયા જો મેહબબી,
જબ બર્ગે શુભ ચડાયા તો અવાજ ચેહ સુની.

આહીસ્તા બર્ગે શુભ બદીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૫

[૨૪]

કલામે-તાહેર-તાખ્તે અદાલત.

અય માલીકાને તખ્ત વોહ, હવલત કહાં ગઇ,
 નવશેરવાંકી અય વોહ, અદાલત કહાં ગઇ.
 વોહ માલ ઓર મનાલ વોહ હસમત કહાં ગઇ,
 વોહ તાજ કીયા હુવા વોહ અદાલત કહાં ગઇ...અય.
 ઉનકી વોહ પંજ રોઝા હુકમત કહાં ગઇ,
 શાહો-ગદાકી કબ્રમેં હાલત હય એકસી.
 મજબુર બોઝનેસે હય અયસી હય બે બસી,
 ખામોશ મકબરોમે નહી આતી હય હસી.
 કેહેતી હય રોકે કબરે સીકંદર પે બે કસી...અય.
 વોહ હબદબા વોહ શાન વોહ શવકત કહાં ગઇ,
 શીર ઉસકા ગુરરમે આના કીધર ગયા.
 નમરૂંદ કા ખુદીકા ઝમાના કીધર ગયા,
 જમશેદકા વોહ જસન શહુના કીધર ગયા.
 કારં કો પુછીયે કે ખઝાના કીધર ગયા,
 હાતમ દો પુછીએ કે સખાવત કહાં ગઇ...અય.
 ઇમારત હુઇ સીપા તું જહન્નમમેં કયોં ગયા,
 અય સલતન્ત તખ્તાહા તુ જહન્નમમેં કયોં ગયા.
 અયશાદદ રસીયાં તુ જહન્નમમેં કયોં ગયા,
 કમસીયે ખુદાઇ કી તેરી જલત કહાં ગઇ...અય.
 કાપતેયે સમ ઝમીન હુકમત કી હુમથી,
 ગુંજે યે આસમાન વોહ નવબતકી હુમથી.
 ડરતા થા કુલ જહાન વોહ અદાલત કી હુમથી,
 હોરન રશીદ જસકી ખીલાફત કી હુમથી.
 પુછે કોઈ કે અય વોહ ખીલાફત કહાં ગઇ...નવ.

[૨૫]

દિવસતકા દમ નો ભરતે યે હાલે કીધર ગયે,
 વોહ બાંકપન વોહ શોખી નખરે કીધર ગયે.
 વોહ હુરનો નાઝ ઓર વોહ ગમઝે કીધર ગયે,
 લાલેલાસે પુછયે કે વોહ અમશયે કીધર ગયે.
 મઝબુસે પુછયે કે વોહ મોહુખત કહાં ગઈ...નવ.
 નો હુરન કે હઝારો કરસમે દીખા ગયે,
 અફસોસ ઇસ જહાસે વોહ મુદકે બઝા ગયે.
 કીડે મકોડે જીરમ કે સખ ઉનકો ખા ગયે,
 લાખો હસીન કુન્નો લહદમે સમા ગયે.
 વોહ નાઝ કીયા હુવા વોહ નઝાકત કહાં ગઈ...નવ.
 ખત બેજ કર પુલાયા જહાનમ રસીદ ને,
 કુદમે નકે સર દીયા મુસલીમ ચહીનો.
 બઝોયે ઉનકે રેહમ ન ખાયા પસીદ ને,
 આલે નખીયે મુદમ કીયા કંયો ચહીદ ને.
 ઝાલીમકી વોહ પન્જ રોઝા હુકુમત કહાં ગઈ...નવ.
 કમખખત કમનસીમ બહ અખતરને કયા લીયા,
 ઇખને બલીકો મારકે ખુદરસને કયા લીયા.
 લાઅનત પુહાકી શીમરે સીતમગરને કીયા લીયા,
 હારકો ખુન કરકે સીકંદર ને કયા લીયા.
 લાલચ કીયાયા જીસકી વોહ દવલત કહાં ગઈ...નવ.
 પપદા હુવે વહી યે જહાંન જીસકે વારતે,
 પપદા હુવે યે બાગે જીના જીસકે વાસતે.
 પપદા હુવે કોનોમકાં કીસકે વાસતે,
 તાહોર ખત વોહ ગુરકી મુરત કહાં ગઈ...અય.

નધ-મગલ-તળે-કબાલી-

સંગે અસ્વદ ઓર બય-પુલ્લાહસે મીલતી હુધ,
 રહ જાયેગી રસુલુલ્લાહસે મીલતી હુધ.
 કયું ન આઘી મરતબા હો છત તેરી દરગાહકી,
 યેમી હે તુરે કલી-મુલ્લાહસે મીલતી હુધ.
 કયું ન અય દીલ હો કે બે-ખુદ મેં કરે તેરા તરફ,
 હે તેરી તસ્વીર બય પુલ્લાહસે મીલતી હુધ.
 હે તેરી તસ્વીરમેં જાને જમા-મુલ્લાહ-કે,
 હેં તેરી બાનેં કલા-મુલ્લાહસે મીલતી હુધ.
 કયું ન હમ ઈસા કહેં તુજકો જામે જાં બસે યાર,
 હે તેરી હર શાન રહુલ્લાહસે મીલતી હુધ.
 પી વોહ આતશ-ખેઝસાગર હો જુસ્કી આગમેં,
 હર લપટ નારે ખલી-મુલ્લાહસે મીલતી હુધ.

નધ-મગલ-મુખમ્મસ-

કયા કયા કહા ન ફાજે સીતમગર કે સામને,
 કુછબી ન સમજે દીનકો ખાનગર કે સામને.
 નકશા ખીચયા હસ દીલે મુજતર કે સામને,
 અહા જો લડને આયે યે લશકર કે સામને.
 કીસ મુંહસે જાએગે વો પથમખર કે સામને...કયા કયા-
 મહેમાં બુલાકે દશતમેં હકે નખીકા હેદ.
 કીન કીન મુસીબતોમે ફસાયા અલીકા હેદ
 તકલીફ કીસ તસસે દી આયે નખીકા હેદ,
 પાની ન પીને દેતે યે ધ્યને અલીકા હેદ.
 ઓર આપ-પાની પીતથે બરબર કે સામને...કયા કયા-

[૨૭]

ભાંજે ભાતીજે કલ્લ કુચે ઉનકે બરમલા,
જીઝ રુકર હકકે ઓર ન આ કોઈબી ગીલા.
ક્યજે કો ચુમ ચુમતે કેહતીયી ચેહ કઝા,
કયા કહના હય શુભઅતે ઇબને અલીકી વા.
યુ સરજીકુ તો દે કોઈ ખજર કે સામને...કયા કયા
જયનખ પુકારી ખયમેમેં અમ બાઈ મય શીદા,
ક્યો ધુપમેં ખડે હો અલે આવ યાં ઝરા.
મુનતે યે જખકે જયનખે મગમુમકી સદા;
શાહ કહેતે યે દીખાકે લહુ રૂપે પાકકા.
જાવેગે મુંહી દાવરે મેહશર કે સામને...કયા કયા

નઈ-ગઝલ—કબીલી—:□:—

ચલયા યે ફરિતોમેં શાહે મહની આયા,
અદસાહસે જિલનેકા નખિયોકા નખી આયા.
કોહપુર હુવા રોશન એહમદ કી તજલીસે,
મુસાફી ઝખાંપર જખ રક્ષમે અરની આયા.
મુંદે કુદરા અલાલતકા દુનિયાં મેં હુવા કાલા,
જખ ચખે તુચુવત પર શાહેમહની આયા.
પેહ્યાન કે હમરતકા કેહદુંગા યે મેહશર મેં,
સખરાઝ હુવે આદસા ઇસ લુલ લુલૈયાં કે.
ઊસ્તાદે અજલ બનકર તુરે મઝલી આયા,
અય-તિશનાલખો હોડો કવસરકા ધની આયા.
મનસખ હુવે સારે દુનિયાકે કુતખ ખાંને,
કુરખાનકો ભે ભેકર-જખ ઉઝી લાખી આયા.
પેહ્યા જો મેં જન્નલમે ચિરકા તો નિદા આઈ,
તાઝીમકો સખ હોડો મદદહે નખી આયા,

કુન્વાલી-જનાબ-ખાહુરખાં—

મહયુગ મેરે ચક્તા જો તુ હય વોહી મંચ હું,
પરવાના સીકત કુરખાં જો તુ હય વોહી મંચ હું.
અગ કીલક્ષીયે બમે પીયારે ઝાલા હય નકામે તુન,
મકનાં બી હટા દેના જો તુ હય વોહી મંચ હું.
મકકાર ચે મકકે કે-કુદાર ચે વોહ શારે,
ઈશલામ દીયા ફયલા જો તુ હય વોહી મંચ હું.
મહેરમ નકીમમત શે ખાકી કાઢ રહે જામે,
દીલ લાહે ઝલક તુરી જો તુ હય વોહી મંચ હું.
જો તેરી મોહબતમે મહયુગ મેરે મીર જામ,
મંચ કિયુના ઉસે બકસુ, જો તુ હય વોહી મંચ હું.
હો ખાકેયા પે કુહ તો અબ લુત્કરમ મવલા,
હય તુર તેરા મુજમય જો તુ હય વોહી મંચ હું.

નખ-મઝલ-ગઝલે-કુન્વાલી—

જબ હુસને અઝલ અપની તરવીર બના લાયા,
પરદેસે વોહ હર મઝ તકરીર બના લાયા.
પુદ શમે અહે મેહરીસમે રૌશન હે હરએક દીલમે,
સદ લેનેકો પુદ કાલીલ ગુલ-ગીર બના લાયા.
ઉસ તુર રયે પયયાને અમલકો કીયા ફયદી,
કયા ઇશકો મોહબતકી અંજર બના લાયા.
વાહ-દતસે વોહ કસર-તમે કર અપને તર્ક ઝાહીર,
હે બદ-ઝમે કુબરાહી તહરીર બના લાયા.
ઝીંદા કીયા ખાદીમકો જાંબ એક નઝર દેખા,
કયાં આંખોકે તુ ઝાલીમ અકસીર બના લાયા.

नई-मजदूर-तरे-कुवाली-

चार चारी हुं मोहल्लत हे मुझे चारोंकी,
 या - नयी तेरे सहायाकी तेरे चारोंकी.
 भाई अथ शमेअ तुमुवत तेरे इप्सारांकी,
 रात कर देती हे पुर नुर सियाह-कारोंकी.
 वरदे मेसुये नयी सुनके निकल गये हम,
 पहले वल-सपेल रिहाय हो गीर-तारोंकी.
 सरको दीवारोंसे टकराने हें आशीक क्या क्या,
 याद आती हे नयन इस रौंकी दीवारोंकी.
 बेगता हुं छे छे हर रोज दुखे और सदाय,
 अक पतहामें लगी रहती हे हर कारोंकी.
 नयनसे बमका हे तेरा दुखन मदीने वाले,
 पद-गर्भ मंद बमक भीसरके पाओकी.
 मांगने आये हे मेहजरमें जुदासे तुमको,
 आज-मकयुल हुआ होगी तलम-गारोंकी.
 दोनों आरीज तेरे कुरआनके दो-पारों हे,
 अंदरे तकसीर हें कुरआनके दो-पारोंकी.
 काय होता शमे मेअराज जुझोमें सैयद,
 नोकर भीसती मुझे आशीया जर होरोकी.

मजदूर-हकीम.-मजदूर-कुवाली-

मजदूरम अली अहमद, तेरी कलीवरकी नगरीयां आंभोमें बसी हे,
 दुप्पीया हुं पढोत छीने, पीया भोरी, पनरीया, अथ जन अली हे.
 नयन तोरे मतवारे हें, और दिलमें, हम-म हे, क्या साणीरी रंग हे,
 कहुं न भय कतशह सपरी भोरी, सुंदरीया साणीरने रंगी हे.

[૩૦]

ફુવારે જો તેરે આઈ, દીપે-ધીકે જાઈ, ખીપતકો સુનાઈ,
પ્રુચ હોકે ચડાઈ, તેરે સેજોયે ચઢરયા, ચેહ મનમે બસી હે.
શાખીર પીયા મુજકો તો તેરી આશ લગી હે, ગેા કુમ ચઢી હે,
મજબારસે અબ પાર લગાદે મોરી નેયા, તુમ હુકકે વહી હે.
દસ ખીસ સખીયોયે ખુરી, એક સખી હું, જો ફુવારે ખડી હું,
ધન સપ્તકે હાતોસે મોરી ભરદે, ગગરીયા કયું દેર લગી હે.
જાહે હું હુકીમ આજ, સુનો જાનીયે કલીયર, મગદુમ કે દરપર,
ચત્ર દેખ સખી અબ તું કલીયરકી નગરીયા, કયા ધુમ મચી હે.

નાટકે, ચલતા પુર્ન. —તજે-કન્વાલી—

યું જુદમ ન કર જલિમ, છુદો કરમકે બદલે,
એક દીન તુએ મિલેગે, જુદમો સિતમકે બદલે.
દશ જુદમે ના રવાકી આખર સગ મિલેગી,
દોજખકા ગાર હોગા, બાગે ઈરમકે બદલે.
દસ અયસે આરશપર, કુલા હુવા હય નાહકે,
મીટીકી કામ હોગી, જાહો હસમકે બદલે.
દોલત ન સાથ દેગી, અજમત ન પાસ હોગી,
કીડે કદનમે હોગે, જાહો હસમકે બદલે.

ગઝલે-કુમરી. —અલસીયાં—

ફસ ગઈ મેં તો કાહુ બલામે—

લામ અલીમ જોર મીમકા પેરદા, ઈશકો હટાકેર સામને આગ,
દીવમેં અદાએ ઉતર ગઈરે-ફસ ગઈ મેં તો કાહુ બલામે.
ધના ખસકના દીલસે જુલાયા, નહનો કરમ સમકો અતામ,
હીજમે મર ગઈ મર ગઈરે-ફસ ગઈ મેં તો કાહુ બલામે.

નાટકે-વિર કેસરી. —તળે-કંવાણી—

જળદીલ ન હો કાણુમે, તો ક્યા મેરી ખતા હય, યહ શાને ખુદા હય,
સચ હોય જો મહોખ્ખતમે કીસીને કહા હય, આકૃત હય ખલા હય.
આઝરે મહોખ્ખતમે, તો અદલાહી ખચાએ, ચેહ ગમ ન દીખાએ,
ચેહ હાં પહિ હય, જીસકી નહી કોઈ દવા હય, બેકાર દુઆ હય.
સમદા કો લગે કોનસે અંદાઝ, તો દેખો, કુછ ગૌર તો કરો,
મરતા હય તો મરનેકે શીવા, કોન જીયા હય, આખરકો ફના હય.

નાટકે-શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર.—તળે-ગઝલ, કંવાણી—

હુધ હય દીલોખ્ખરે, મુઝે ઉલ્લત મહંમદકી,
કે તડપતી હે દીલ મેરા, મુઝે કુરકત મહંમદકી.
મદીનેસે જો આતી હય, તો ઇતના પુછ લેતા હું,
સખા જલદી ખતા કેસી, તખીયત હે મહંમદકી.
ન હમ જલ્લતમે જાયેગે, ન હમ દોજખમે જાયેગે,
ખડે દેખા કરેગે હમ મેં સુરત મહંમદકી.
દરે જન્મતપે રીદવા જખકે, દરવાજા પેં રોકેગા,
તો હોખા હુમ્મ જાને દો, એ હય હમ્મત મહંમદકી.
મીટાયા કુફ દુનીયાસે, બાજા દીનકા ડંકા,
દીખાયા ગુરકા જલવા, વે હય તાકાત મહંમદકી.
લહરસે આપ ફરીશતો તુંમ કહાં જાને હો મોહો બી,
જરા તમકીન હો ખાતે કરો હજરત મોહમ્મદકી.
શુબોને રંગ તારોને ઝીયા રોઝે અઝલ માંગી,
પુકારા દીલ મેરા દે યા ખુદા ઉલ્લત મોહમ્મદકી.
શીઝ જલદી ક્યામત આમે નિકસે આરજુ દીલકી,
ચોંહ સલેઅદલા હમ દેખકર સુરત મોહમ્મદકી.

ગઝલ-બેકસ.

—:□:—

યા આહમદે મુખતારને આપ આંખે હુએ હો,
 અદલાહકી રહેમત કી તરાહ બાંખે હુએ હો.
 કોનેની તજ ધનકો ચમકાંખે હુએ હો,
 મેહબુબી એ ખાલીકકી સનત લાંખે હુએ હો.
 ઉમ્મતકા મોહમદકી સરફ મીસ ગયા તુમકા,
 છકરામે ઈલાહીકે સગવાર હો તુમ તો.
 બખશીશકી ન કુછ શીકર દરો હસર મે લોગો,
 તુમ અપને ચુનાહ હો સે એ શરમાંખે હુએ હો.
 પાવોગે મુરદોકી ગોહર ફેરે નઝરસે,
 ખાલી કબી જાતાહી નહી હે કોઇ દરસે.
 એ ચાહેગે પાંચેગે ચકીનન ધરી ધરસે,
 સરકારે મદીનામે અગર આંખે હુએ હો.
 લોલાક લુમા શાને મોહમદમે હે આયા,
 યે રતબાકીસી ગોર પદ્મબરને ન પાયા.
 મોલા મેરે દુનીયામે હે અદલાહકા સાયા,
 તુમ ઉમ્મતી હક બાત પે ઇતરાંખે હુએ હો.
 અય તબઅ મોહમદકી સના તુમસે હો બસબસ,
 મદ દાહ હે ખુદ જીસકા ખુદાવંદે મુકદ્દસ.
 કીસ કરસે કહેતે હે ફરીશતે લીયે બેકસ,
 તુમ ખતમ રીસાલત સા નબી પાંચે હુએ હો.

મંડલો-હાણી એકમદ-નશિહતો ઇસ્લામ.

અમ આમિનો સુનો તુમહેં મરના જરૂર હે,
 પડતે રહો નમાઝ ચે કોણે હજુર હે.
 પડતે રહો નમાઝ તો ચહેરે પર તુર હે,
 પડતે નહિ નમાઝ તો અપની કસુર હે.
 અપને કીચેકી જલ્દ સળ આપ પાઓગે,
 અચ બે નમાઝી ઓ સિધા જહાનમેં જાઓગે.
 રોજે જળ જખતપ્ત પે બેઠેગા કીબરીયા,
 ઉસવપ્ત કયા કહોગે તુમે આપ ગી હયા.
 શરૂઓ હયાસે ઉસ બડી શરફા ખુશઓગે,
 જજાત કયા મિલેગી જહાનમ મેં જાઓગે.
 તોખા કરો ખુદાય નમાઝ પડા કરો,
 મોકા-ફરેખ વ જુઠક સે હરદમ બચા કરો.
 મસજીદ ખુદા કા ધર હે ઇમાદત કા કામ હે,
 દુનિયાકા કામ કરના તો મુતલક હરામ હે.
 પડતે હે જો નમાઝ જમઅત સે સરખસર,
 તૈયાર કર રહે હે વો જાનત મેં અપના ધર.
 બખસાઈ મેં ખુદા સે ઉસ કાહે રહેઝરર,
 મુસ્લીમ ઔર ખુખારી મેં લીખી હ-વે ખખર.
 જો તરક-કી નમાઝ વો નાસ હો ગયા,
 જસને પડી નમાઝ વો પાસ હો ગયા.
 પડતે રહો નમાઝ મહેતર ચે કામ હે,
 દીને રમુલે પાક કા હિસસે કયામ હે.
 મત આવ સૌર સૌરક ખાના હસમ હે.

યે દુવા ખુદા સે મેરી સુખદો શામદે.
 પાવંદ એ નમાઝકો કરદો નમાઝ કા,
 ઔર ઉસકે દીલમે શાખ બર દો નમાઝ કા.
 નારબ આપખી બીબીસે હોને હો હર ધડી,
 કહેતે હો કામ ખુબ ઉસકો ધડી ધડી.
 ઉસકો બી કુચ નમાઝ શીખાઇ કોઇ ધડી,
 તુમસે નિકાહ કરકે વો મુશિબત મેહે પડી.
 દેખો નમાઝ પડના ન ઉસકો શીખાવોગે,
 બીબી કે સાથ આપખી જહાન્નમ મેં જાઓગે.
 અય મોમીન નમાઝ કો કરના ના તુમ કઝા.
 કુરઆન મેયે સાર કહેતા હે કીબરીયા-
 તલખી સે મરગકે લીયે હે એક એ દવા,
 અધેરી કલ્લ મેબી બસાયેગી વો દીયા.
 મરનેકે બાદ હાથમેં દુલહા બનવાઓગી,
 સેરા નજકત કા ચેહી સરપે ઉડાયગી.
 શીમરે લાઇન સરકો જો તનસે જુદા કીયા,
 ઉસ વકત મેરે હુસેન સીજદે મેં ઝુક રહા.
 હકકી રૂઝ મે અપના વહી 'ધર લુટા કીયા.
 દેખો ચેહી હે પીયારી હબાદત નમાઝ હે,
 જુલે ના દમે તક વો નીયામત નમાઝ હે.
 અય મોમીને નમાઝે ખુદાસે મીલાયગી,
 મરને કે બાદ એહી જન્નત ખુલાયગી.
 આલીફ સે તુમકો રોજે જામ બખસવાઓગી,
 જીતને સાથ અપના ઉન્હે લેકે જાઓગી.

સારી ઝોખાવતુ- મેં- ઝોખાવત નમાઝ હે,
 અય મોખીનો એ દીનકી દૈલત તમામ હે.
 જો કુચ્છ કે મરતખાયા બતાયા નમાઝકા,
 હોવેએ સરપે હસરતે શાયા નમાઝકા.
 મળખુત પકડે હાથસે પાયા નમાઝકા,
 યે મરતખા ખુદને બતાયા નમાઝકા.
 પદ્થો નમાઝ દીલસેં તો હોખવજે વલી,
 ખીલ જાએગી શીર આપકે દીલ-કી કલી કલી.
 તોશીક દે શરીરકા અય મેરે કીબ્બીરીયા,
 કરતા રહુ નમાઝકી તબલગી મે જાખમ.
 કરદો યે અપની જાનકો ઇસેલામ પર ફીલ,
 અય મે નમાઝી આ તુમસે યે કહેતા હું બરમલા.
 ડંકો યે દીનકા હે બજાને કે વાસ્તે,
 પદ્થો નમાઝે ખુલ્લ મે જાનેકે વાસ્તે.

નઈ-ગઝલ-મેરા—નહન્નાસાદીલ—

જાની ઇતના ન હમકો સતાયા કરે,
 કલી જુલેસે તરાવીક લાયા કરે.
 હુસ્ન તેરા અએ સનમ આખીર ફના હો જાએગા,
 જીસ પર તેરા નાઝ હય સખ ખાકમે મીલ જાએગા.
 ખ્યારી જોખનપે મત ઇતરાયા કરે,
 મંપ અમી કમસીન હું દીલદારીકી કીયા જાનું.
 મેરા નન્ના કલેમ હય મંપ ગમખ્યારીકી કીયા જાનું,
 મેરા નન્નાસા દીલ ન હુખાયા કરે.
 એક જોસેદી અગર હીમત હો તો દે દીજાએ હુકુર.

બાદશાહી દુરનકી ખચેરાત કરના હએ જરૂર,
 હુસને કવલત સે કુચ્છ તો હુસાયા કરો.
 સીઈ બોસા સુનકે બીગડે ઓર યું કેહને લગે,
 ખચરાત બી દેનઃ હએ તો શીર કીયા તુમહે દેને લગે;
 અચેસી ખાતે ન હમસે બનાયા કરો.
 જરા જરામે બીગડતે હંય રહે જતે હંય,
 હમે રજાતે હંય અગયારકો હંસાતે હંય;
 જરા દીલમે તો તુમ શરમાયા કરો.
 હમે તો રૂના હએ ઓર તુમહે મનાના હએ,
 ઉઠાવો રંજ અગર કુચ્છ મઝા ઉઠાના હએ;
 હુવે આશીક તો મત ધખરાયા કરો.
 જમ હમસે રહેજે અએ જા તુમહે મનાયે જો,
 સીતમ જો હમપે કરોએ વોહ સખ ઉઠા એ જો;
 એરે પેહલુમે ગર તુમ આયા કરો.
 હમારે ધરકમે બે મોત મારે જાવેજો,
 લહલહે જાકે બી આરમ તુમ ન પાવોએ;
 એરે કુચ્છમે મત તુમ આયા કરો.

અલસતોહી-ખાંસરી-કબ્લાહી.

અલસતોહી ખાંસરી સખીરી, કાસીને મોહ સુનાકે મારા,
 લગાકે કાહુ બલાકા ફનદા લટોંકી લટમે ફસાકે મારા.
 અલસતો ગર તુ ન કેહતા, ન મે કાહુ બલા કેહતા,
 ન કરતા તુ મુઝે પયલા ન મંચ તુઝકો ખુદા કેહતા.
 અલસતોહી ખાંસરી સખીરી ઉઘને મોહ સુનાકે મારા,
 કહેત હય સખજગ હએ મોહમક ઉસીને કબ્લા પહાકે મારા.

સુના હય કાવી કમલ્યા વાલા, અરખકો ખાશી કુરખાન વાલા,
 કે લા ધલાહકા સખ જગતકો ઉસીને કહામા પહાકે મારા.
 ખુદેગા જખ ખુદા મુઝસે કે અએ કાસીદ,
 ઉસે વકત તુ કીમા લાએગા ઝખાં પર અએ કાસીદ.
 મય અર્ઝ કહેમા મેરે મવલા મેરે સરવર,
 જયદા હય તેરે સામને જો બરસરે મીમબર.
 ઇસીને નયના દીખાકે મારા ઇસીને મોહે સુનાકે મારા.
 કીયા કીયા ન કીયા નાલા કીયા ખુખસા રોયા,
 ઇતનેમે મુસવીરકો જરા રહેમ જો આયા.
 કઇ જાતકી તસવીરે મેરે સામને લાયા,
 કેહને લગા મુસુફે હંય, ચે ઇસા હંય ચે મુસા.
 મયને કહા ઇનમેસે કીસી પર નહી કએદ,
 જખ સામનેકી ઉસને સખીદે શહે વાલા,
 જો સાખતા ઉસ વકત ઝખાસે મેરી નીકલાં.
 ઇસીને ગમ એ ફેસા કે મારા,
 સખીજો લેને બદાએ, ઉસકે લગા વોહ હસહસકે પીછે હટેને.
 તો મંય લગી પધયાં ઉસકે પડને, તો ઉસને મુખદા દીખાકે મારા,
 અલસતોકી બાંસરી સખીરી કીસીને મોહે સુનાકે મારા.

મળલે-સુમતાઝ-કંવાલી—

સુનાઈ કયા ખાત અય સખીરી કે કીસીને જોખન દીખા કે મારા,
 કહે હૈ સખ જગા જુસે કોહમદ ઉસીને નેહા લગાકે મારા.
 જોહો સખીરી મદીને જના તો ખાત ઇતની તુ પુછ આના,
 ખતા હુઈ અયસી કયા ખતાઓ કે મુજકો દુખમે ફસા કે મારા.
 નગર નગર મયને જાન ઝાલા ન મીલાં અખતક વોહ મેરા પ્યારા,
 જો જાગ જાગે મોહે સખીરી, તો રૈત સુપનેમે આ કે મારા.

ਮੀਥਾ ਨਯੇ ਰੰਗ ਮਧ ਫੇਫੜੀ ਫੇ ਲੋਕੇ ਦੀਵਲੀ ਕਰੀ ਨ ਪੁਖ
ਨੋਤੀ ਹੈ ਮੁਮਤਾਝ ਉਸੀਨੇ ਕੀਰੀ, ਤੋ ਆਂਧੇਂ ਫਮਕੇ ਦੀਆ ਫੇ ਮਾਰ

ਅਝਲੇ-ਅਝਲ-ਤਯੇ-ਫੰਘਾਵੀ-

ਪੁਰਖਤਮੇਂ ਮਾਛੁਮਫੇ ਮੇਰੀ ਜਾਂਧੇ ਯਨੀ ਹੇਂ,
ਯਤੋਲਾ—ਏ ਕਛਾਂ ਮੇਰਾ ਰਸੁਲੇ ਮਫਨੀ ਫੇ.
ਦੀਲ ਘਾਲਸੇਂ ਉਸ ਮਾਛੇ ਅਰਯਫੇ ਫੇ ਪਰੇਛਾਂ,
ਜਨ ਕੁਛਤੀ ਫੇ ਕਾਲੀਯਮੇਂ ਮੇਰੀ ਜਾਂਧੇ ਯਨੀ ਫੇ.
ਸ਼ਕ ਫੋਕੇ ਕਮਰਨੇ ਕਛਾ ਅਫਲਾਫੁਕੀ ਕੁਫਰਤ,
ਕਯਾ ਘਾਂਫਸੀ ਸੁਰਤ ਤੇਰੀ ਮਾਛੇ ਮਫਨੀ ਫੇ.
ਤੈਯਾਛਾ ਮੇਂ ਯੁਲਯੁਲ ਫੁੰ ਘੋਛਕਤਾ ਫੁੰ ਨਯੀਯੁ,
ਸਰਦਾਰ ਫੇ ਆਲਮਛਾ ਰਸੁਲੇ ਮਫਨੀ ਫੇ.
ਮੀਲ-ਜਯੇਂ ਨੇ ਅਛਮਫ ਤੋ ਕੁਛੁੰਗਾ ਧੇ ਮੇਂ ਉਨਸੇ,
ਪੁਰਖਤਮੇਂ ਪੀਯਾ ਫੇਯੋ ਤੋ ਕਯਾ ਗਤ ਧੇ ਯਨੀ ਫੇ.
ਮੁਜ਼ਰੀਮ ਫੇ ਯੁਨੇਫ-ਮਾਰ ਫੇਂ ਸਯ ਕੁਛ ਵਛੇ ਅਝਲ,
ਜਮਤ ਫਯ ਜਗਾ ਜਯ ਤੇਰੀ ਪਰ ਤਵਫੇ ਗਨੀ ਫੇ.

ਅਝਲੇ-ਸੁਸ਼ਤਾਫੇ. —:□:—

ਉਸਨੇ ਕਛਾ ਕੀਸਕਾ ਫੇ ਫੁੰ ਮਧਨੇ ਕਛਾ ਯਾਂਫਾ ਤੇਰਾ,
ਉਸਨੇ ਕਛਾ ਘਾਫਤਾ ਫੇ ਕੀਯਾ, ਮਧਨੇ ਕਛਾ ਜਲਵਾ ਤੇਰਾ.
ਉਸਨੇ ਕਛਾ ਧੇ ਤੋ ਯਤਾ, ਸ਼ਾਨੇ ਰਯੇ ਗੇਸੁਫੇ ਕੀਯਾ,
ਮਧਨੇ ਕਛਾ ਵਛੇਛ ਮੁੰਫ ਵਸਯਾ ਫੇ ਸੁਯਛਾ ਤੇਰਾ.
ਉਸਨੇ ਕਛਾ ਕਯਾਥਾ ਘੋਛ ਨੇ ਸੁਸ਼ਾਨੇ ਫੇਯਾ ਫੁਰਪਰ,
ਮਧਨੇ ਕਛਾ ਸਮ੍ਯੁਰ ਫੁਛਾ ਯਫਰਜਫੁਯ ਜਥਯਾ ਤੇਰਾ.
ਉਸਨੇ ਕਛਾ ਤਵਛੀਫੇ ਫੁਕ ਕਯਸੇ ਫੁਛ ਰੋਸ਼ਾਨ ਯਤਾ,
ਮਧਨੇ ਕਛਾ ਅਛਮਫ ਮੇਰੇ, ਜਯਸੇ ਯਨ ਫੁੱਕਾ ਤੇਰਾ.

[૩૯]

ઉસને કહા તુને સુની મેરી સતાયેશ કીસ જગેહ,
મયને કહા કુરઆનમેં સળ વસાહે લીખ્યા તેરા.
ઉસને કહા પેહયાનલે મય હું મોહમદ ખુસતુર.
મયને કહા સદલેઅલ્લા કુરઆં હે સમદા તેરા.
ઉસને કહા અલતાફસે કર મુદદુઆ અપના અયાં.
મયને કહા જસદમ મર પડને હુવે કલમા તેરા.
ઉસને કહા તુ કેન હે કયા નામ હે યેતો બતા,
મયને કહા ખુશાતક હું ઓર ખાકે પા શાહા તેરા.

નઈ-ગઝલ.—તજે-કંવાલી—

હમ તુમ હોં સમે વસલ એકલે તો મઝા હો,
હમસે હો અફળ દુર હયા તુમસે જુદા હો.
વો દર્દ હમ દીલમે મેરે તુમ જરફી ફવા હો,
આ બેઠો મેરે પેહલુમેં ઓર મુજકો સદા હો.
તુ ફેરે છુરી મેરે ગલે પર તો મઝા હો,
મેં હંસડે ફવા હું મેરે કાલીલકા બલા હો.
તુમ શીકસે કાસો મુજ મેં દીલસે ફુઆ હું,
જો મેરા જુરા ચાહે ખુદા ઉરકા બલા હો.
તુમ મેરે સીવા ઓર કીસી ચેરકા ચાહો,
અલલાહ કરે બાગે જવાની નાહરા હો.

અઝલે-જૈહત.

—:□:—

કયા તુરકી તસ્વીર થી તસ્વીરે મોહમદ,
ગાલીબ થી બાહો મેહેરપે તસવીરે મોહમદ.
તકદીરે કે ઇલાહીસે ન-કમ થી કીસી સુરત,
ઈશલામકે હર કામમે તદબીરે મોહમદ.

[૪૦]

ગીરતી ન-કમી ચાહમેં યુસુફકે-હુલેખા,
ગર ખવાખમેં વોહ દેખતી તસ્વીરે મોહ'મદ.
કાઅબમેં ખુતોને કીયા અલ્લાહકો સિગદા,
પરધરમેં અસર કર ગણ તાસીરે મોહ'મદ.
લખ તક ન મસીહા કબી લાતે દમે કદમ,
સુન લેતે જો કાનોસે વોહ તકરીરે મોહ'મદ.
ખાખુયે મોહ'મદ નહો કયું દાવેહે ખય-ખર,
ચી દસ્તે યહુલ્લાહમેં સમથીરે મોહ'મદ.
નીકમે ન મેરે ખામસે કયું નાઅતકે મઝમુ',
જોદતકી ઝયાં બન-ગઈ જગીરે મોહ'મદ.

નંદ-મઝલ-કુવાલી—

ઇસ લખપે ધલાહી મેરે મરનેકી દુવા હો,
મંય સુનકે કહું કોસને વાલોંધા બલા હો.
મીલતે હો તો મીલ જવો ખદા હો તો ખદા હો,
હમ કોઇ યુને'ગાર હયેં તુમ કોઇ ખુદા હો.
કુછ નાજ મંય ર-જીસહો-તો ર-જીસ મંય લગાવટ,
કુછ શરમમે સોખી હોતો સોખીમે હયા હો.
મંય અપની વફાઈ સે સમવારે જદા હું,
તુંમ અપની જદાઈ સે ગીરફતારે વદા હો.
કાસીદ કે કફે પાસે મહું ખતે ઝગોં કો,
કાસીદકી ન મુઠ્ઠીમય મુકદ્દરકા લીખા હો.

મઝલે—“ જલીલ ”—:□:—

વોહ મોહખ્ખત હી નહો, જીસમે દસવાઈ ન હો,
જગ તમાચા તુમ હો-કયું દુનયા તમાસાઈ ન હો.

ચુપકે ચુપકે રોય તનહાઇ મેં હમ ચેહ સોંચ કર,
 જન દેહો હિન્દ મેં પર ઉનકી રસવાઈ નહો.
 વોહ સમે વાઝાઈ જો, આઝે દેખ કર મંચ કર ગયા,
 જન લેનેકો દુલહન જનકે કમા આઈ નહો.
 વો મોહખત હી નહીં જાળ વોહ ધનાયત હી નહી,
 મુઝ સે મિલને કી કસમ ઉસને કંહી ખાઇ નહો.
 મુજકો અપની જઝમ મે દેખાતો જોલે ગઝર સે,
 કઝોન હય ઇસકો નિકાલો કોઇ સઝોદાઇ નહો.
 અય 'જલીલ' અખતો દોઆ હય રાતદિન હકસે ચેહી,
 રંજ હો તકલીફ હેઃ આદત હો તનહાઇ નહો.
નઈ-ગઝલ. — તર્જી-કુવાલી —

શુલ જાગે તમન્નાકી ચુનચુનકે ખીના ડાલી,
 લાયા હું મદીનેમે મહેયુમે ખુદા ઠાલી.
 દરબારે મોહમદમે લે જાનેકે કામીલ હો,
 ચુનચુનકે વુ ઇલ શુલકીલાખાદે સખા ડાલી.
 ખર આઇ મુરાદે સખ અરમાન હુવે પુરે,
 ગરદન તેરે રોઝે પર જસ વખત ઝુકી ઠાલી,
 દોનખસે જાગાતેહી કવસર હમે પીલા ખાયા.
 અલલાહસે હઠ કરકે જન્તબી દીલા ડાલી,
 જન્તકો બચા તેરે રોઝેસે કહાં નીસખત.
 જો દુસરી મદમેહી પહેલે ચે ખીના ડાલી,
 જન્ત હમે મીલ જાએ ચે આપકા સદકા હે.
 હમને ના કોઇ ઝેરી દુનીઆમે ખીના ડાલી.
 હરમીજ નહીં માતુઆ કહે દુગા મે મોહમદસે,
 સુને તો ફકરસે મેરી તુરખત જો મીટા ડાલી.

લીલલાહુ ખખર લીજીએ બીમારે મોહતકી,
અમતો ગમે કુરકતને એક આગ લગા ડાલી,
રોરો કે તેરે ગમમે ધસીયાંકી સીહાઇ સખ,
આકા તેરે જમુ ફા અસકુને બહાડાલી.

ગઝલે-મહેશર. —:□:—

સુખ જોડા ભેજતે હો ક્યું રંગને કે લીચે,
પુન આશીકકા હે કાશી રંગ લાનેકે લીચે.
ઝુલ્ફે મુસકી રખે જો ફેસાઈ હે સૈયાફને,
દામહે ચે તાલીરે દીલકે ફસાનેકે લીચે.
હસરતે એક દો નદિ હે જો કે લીખ ભેજું કહી,
એક દેશ્તર આઘીચે દીલકે ફસાનેકે લીચે.
પેચો ખમ ઝુફમે રહ જાઓં તો ચે ઝીઆ મેરા,
લીજીએ મેરા દીલ ચે ચાક શાનેકે લીચે.
ખોફ કયા ગનજુર ગર ધસીયાં હેં અપને બે હીસાખ,
શાફએ મહેશર હે કયસે અપ્શવાનેકે લીચે.

ગઝલે-શાયક. —તજે-કબાલી—

ચે રંગ હય લાલે લખે શાહેમનીકા,
મુહ ફેર દીયા ધસિને અકીકે ચમનીકા.
ઐ સોઝશે કુરકક નજલાનેમેં કમી કર,
પરવાના હું શજએ રખે મહુબુએ ગનીકા.
સંગે સીતમ ઐ ચર્ખ જરા સોચકે,
અનજમ પુરા હોઆ મેરી દીલ શકનીકા.
તુમ છોડ ચલે કાફલે વાલે મુઝે કીસપર,
મંચખી તો હું મુશતાક ખુદાઈકે ધનીકા.
આહા ખીઅનેહો રહમ કે કાખીલ ન સહી મંચ,
ફૂલ પાસ હો ધસ પર ગરીબુલ વતનીકા.

શાયક નહીં કુછ ગરમીએ મહસુકા મુઝે ડર,
હું મહલ સરા સૈયદે મક્કી મહનીકા.
મઝલે-હકીમ. —:□:—

હુરો ગીલમાં સર છુંકાતે હું બકી સરકાર હે,
મરહુબા સહલેઅલા દયા સાબીરી ફરખાર હે.
હોં અતા મુઝકોબા રજે સાબીરી સાબીરી પીયા,
મેં ફકીરે બેનવા, તેરી સખી સરકાર હે.
કયા બતાવું મેં નીશામેં અપના મુરગાને ચમન,
સાબીરી બુલબુલ હું ઓર કલીયર મેરા બુલઝાર હે.
હો નઝર એક પ્યારકી મુઝપર કે મેં બે આઝ હું,
અય નખીકે લાડલે તુમપર ખુદાકા પ્યાર હે.
મેરી કીસમતકા બદલ દેના અલી અહમદ પીયા,
આપકો આસાન હે મવલા મુઝે દુશવાર હે.
અય શરાબે સાબીરી કયા કેફ હે વદલાહ તેરા,
મસ્ત હે કોઇ કોઇ બેખુદ કોઇ સરશાર હે.
લે અલ અય શોકે ઝીયારત બનીબે કલીયર મુઝે,
પુરકતે સાબીરમેં અય છુના મેશ દુશવાર હે.
અય જમાલે ફઝલે સાબીર વાક કહેના તેરા,
દીલ હે બેખુદ આંખ મહવે લઝઝતે હીદાર હે.
કયા પ્યારા નામ હે સાબીર પીયાકા અય હકીમ,
મેરી એક જાને ફકી કુરબાન સો સો પ્યાર હે.
નક-મઝલ. —:□:—

વો બખ તુરે રખસાં યહાં બનકે આયા,
તો હમાન ફીલકી વોહ જાં બનકે આયા.

[૪૪]

કીસીકે આ લખપર મસરતકા નારા,
કીસીકે ઝગાપર કુઆ બનકે આયા.
હુમ સર ન શુ તેમે કસરાઓ કેસર,
વોહ જસદમ અરબકા જવા બનકે આયા.
શમે કુરબ ચે સાને મહેલુ બચત થી,
કહાંસે ગયા ઓર કહાં બનકે આયા.
કીસીકે વીલાયત કીસીકે કરામત,
કીસીમે એને અયાં બનકે આયા.
વહાં અકલ ફલયા મગર વહાં બી ફરરખ,
બ હુકમે ખુદાએ જહાં બનકે આયા.

ગઝલ-મુશા—તર્જ-કવાલી—

હૈ શીરાકે બના દાલકે સતા રહા હય,
નીનેસે દમ નીમકર, આંખોમે આ રહા હય.
બલવા દીઆ દીખા કર, રૂખકે છુપા રહા હય,
દેખો હસા હસા કર, ઝાલીમ રહા રહા હય.
ફરસે બાહાર આઈ, મસ્તો કો આપને સાકી,
સાગીર પીલા પીલા કર, બે ખુદ બના રહા હે.
બંકે નિમ્રહે ઉનકી અશકે રવાં હમારા,
વો લગા રંહી હય ઓર ચે છુબા રહા હય.
રક્તામય શીતના, શીતને મય સારે એહસર,
જગતે મુલા રહ હય સોતે જગા રંહા હય.
મય માગતા હું બોસા વોહ દે રહે હય ગાલી,
ચે મેને દેના કેસા તુરે દીખા રહા હય.
અઅરકા એક મસારા મુબકા દીખાદે મુશા,
આંખો મય હુશનોરી છુરીયાં અલા રહા હય.

મઝલે-લતીફ-તજે-કંવાલી-

ખારા હય ખુદા શરપે વોહ કયા માહેલકા હય, મેહબુબે ખુદા હય,
કોનેતકા માલીક વોહી મહબુબ હુવા હય, કયા સદયેઅલા હય.
અય ખતમે રસુલ ખતમે નખુવત હુઈ તુજપર તુ સખકા હય સરવર,
તુજસા તો નખી કોઈ ન હોગા ન હુવા હય, યસ નામે ખુદા હય.
કુરઆન મોહમ્મદપે દીલો જનસે મંચ હું, ઈમાનસે મંચ હું,
કુરઆન ચે જા ઉસપે ચે દીલ ઉસપે શીદા હય તુરે ખુદા હય.
ચે જા કે સયા કેહના રસુલે અરબીસે-મક્કી મદનીસે,
ખીમારે મોહબતકા તેરે હાથ પુરા હય, તુમ છસકી દવા હય.
અરબા હય લતીફ અબ તે ચેહી, દેખુ મદીના, હજરતકા કરીના,
જા રખ વહાં પહોંચા તુ જહાં તુરે ખુદા હય, ચે મેરી કુઆ હય.

મઝલે-(નીયર)-તજે-કંવાલી-

ખુદયા કયસી મુસીબતોમે હું તાજ વાલે પડે હુએ હંચ,
કદમ કદમ પર હમારે ખાતીર સીતમકે બાલે ખડે હુએ હંચ.
હમારે મહેબાં બે આંખે જનકર તો સુદમ કરને લાગે હર્મીપર,
મઝબ હું અપને મકાકે બાહાર મકાન વાલે પડે હુએ હંચ.
સરોપે દુસ્મન ખડે હુએ હંચ, બલિયે ખબર ખાંચે હુએ હંચ,
દીલોમે નશાતર ચુવે હુએ હંચ, છગરમે છાલે પડે હુએ હંચ.
હજરોં બચોસે બાપ ખીછડે, વોહ તેજે કાલીલસે હોકે દુડડે,
સુહાગનો સે સુહામ ઉઝડે, મકામે તાલે પડે હુએ હંચ.
હવા જમાનેકી ખીમડી નીયર તો જુલમ ફોને લાગે હર્મીપર,
સુનાએ ફરયાદ કીસકો જાકર, જગામે છાલે પડે હુએ હંચ.

મઝલે.

અય મેરે દીલે મુશ્કીલોં બે તું હય મેહી મેં હું,
અબ કીક લીચે પ્રદા હય બે તું હય વોહી મેં હું.

આયના હા કર વે શીર અક્ષ સે યુ બોલો,
કયું બાત નહિ કરતાં ને તું હય વોહી મેં હું.
અબ કીસ લીએ અય પ્યારે અબ મુજશે રૂકાવટ હય,
મેં ફોજો હું તુ દરીયા ને તું હય વોહી મેં હું.
મેઅરાજમે ખાલીકને હઝરતસે ચેહ ફરમાયા,
આ તુજસે નહિ પરદા ને તું હય વોહી મેં હું.

ગઝલે-કાઝી.

—:□:—

દીલજનસે શીદા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો,
કુરમાન હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરી ગલીમેં આયા તેરે ઇસ્કને સતાયા,
બદનામ હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ઇસ્કકી કટારી, દીલપર લગી હએ કારી,
જખી મેં હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ગલેકા ગજરા, મેરે ગલેમેં ફઝેરા,
ગલે હાર હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
સીંચીતે ફુલમારા, મન્સુર ન પૂકારા,
સુલીપે ચડ રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
મુરદેકા ઝીંદા કરકે, હમ કુએ ઇઝતી પડકે,
મુજરીમ મએ સરપર, પહોંચા મએ દરપે મરકર;
બલહાર હો રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.

ગઝલે-સુસ્તફા-તળે-કબાલી—

હીસીકો મીલા હય ખુદા સુપકે સુપકે,
ને કરતા હય અહો યુકા, સુપકે સુપકે.
ને કરદે ફના ઇસ બકા નહીશો,
તો હો નય વસ્લે ખુદા સુપકે સુપકે સુપકે.

[૪૭]

જો હય મેરી હાજત દિલી જઈ ઉરકો,
 ઈલાહી તું કરે રવા ચુપકે ચુપકે.
 ગુનાહ જો કે કરને હંમ યોશીદ શખ્સે,
 સખ ઉન્હા દેગા, ખુદા ચુપકે ચુપકે.
 બડા મરતબા ઉરકો મહેસરમેં હોગા,
 જો દેતે હય ગાહે ખુદા ચુપકે ચુપકે.
 કુલ ઉમ્મતકે ખાતિર નિમાઝોમેં હકસે,
 દોઆ કરતેયે મુસ્તાફા ચુપકે ચુપકે.

ગઝલે-એકસ— —:□:—

પીલવાદે મેં કે ફસલ અખ આઇ બહારકી,
 સાકી તુમે કસમ તેરે ખરવર હીગારકી.
 ઉસ શોખસે નઝર જો કબી હમને ચારકી,
 બરખી નીગાહકી હસને કલેજકે પારકી.
 કાબેસે હય ગરઝ ન સનમ ખાનેસે મરઝ,
 સીજદા કીયા જહા મીલી તસવીરે ચારકી.
 તાખે તજલ્લીએ રૂકે જના ન લાસકા,
 રંગત હવામે ઊડ ગઈ સખ લાલા ઝારકી.
 મકતલમે હમતો કતલહી હોનેકો આઝમેયે,
 કયું રૂકે ગઈ ફીતીલસે તલવાર પારકી.
 મોસે સમે વીસાખ લીયે ઇસ કદરકે વો,
 કહીને લગે કે ખાઈ કસમ અખતો પ્યારકી.

તકદીર ઝોજ પર હુઈ એકસ ખુદાકા શુકર,
 આમદ હે આજ બાદેયે ઉસ ગુલ ઝોઝારકી.

ગઝલે-સુસા—તર્જે-કબાલી—

ઝીખતી. હંય ખુલખુલેં સુના ચમન રહે જાએગા,
 અંધ ગુલો મીલ લો ગસે વર્ન મહન રહે જાએગા.

ચાર દિનકી ચાંદનિ, આખર અધેરી રાત હય,
 સખ ફના હો જાએજે સખ જુલ મનન રહે જાએગા.
 હય મહે ગુલ્શની ન ધનસે દિલ લગાઓ ખુલખુલો,
 આગેંગી બાદે ખિન્ન, સુના ચમન રહે જાએગા.
 મંચ વોહ આશિક બા વફા હું સુને મેરા ઇતેકાલ,
 દેખ લેના હાય મલતા, ગુલબદન રહે જાએગા.
 દુન કરકે સખ ચલે જાએજે મુજકો આશના,
 કલમેં બસ સાથ અરમોતો મહન રહે જાએગા,
 હો ચૂકી વચ્છા ખિલારી, માનસો અખતો કહા.
 ગરદિસે હિન્નરે સનમમેં હી રહે ખુસા મર ગયા,
 સરપે તેરે ખુન અચ અર્પે કોહન રહે જાએગા.

ગઝલ-નૈયર.—કન્વાલી-અલ્લાખન્દિજન—

ધુપા ધુપા કે લેલીયા દીલ, અચચાં દીલખર કોન હે,
 કુછ નઝર પડતી નહી, પરદે કે અંદર કોન હે.
 સંજે અસવદ રખકીયા ઝોર ખુદ મદીના જાએસે,
 ચે ખખર હોતી નહી કાઝમે કે અંદર કોન હે.
 રોકતી હે હાઝે શીનહાંસે શરીઅત કયા કહું,
 યા રમુલીલ્લાહ તુ અલ્લાહો અકબર કોન હે,
 યા નખી તુઝસે બને લાખો નખી ચાહેબ વલી,
 અચસા હાયેકા સંખી દીલકા દીલોંવર કોન હય.
 સખસે અબલ સખસે આખીર સખસે અકબલ હય તુ,
 અંબીયામેં યા નખી તેરે બરાબર કોન હે.
 પીરકો દીલ પર નઝર હે સખ હસે માલુમ હે,
 જાનતા હે કોન ચે સુમનામ નૈયર કોન હે.

[૪૯]

તારી ગાઝલ-તારી-કબલી-“શાને યુદ્ધા.”

મુઝે અપના બદલા દિખાં કમલી વાલે,
 તું કુરકતકા નકશા મિટા કમલી વાલે.
 લગી દીશકી મેરી યુઝા કમલી વાલે,
 મુઝે જામે વહુલત પિલા કમલી વાલે.
 મંચ ઇકતા ગયા હિન્દમે રહેતે રહેતે,
 મુઝે દરપે અપને યુદ્ધા કમલી વાલે.

સમજીયું કે દોનો જહાંમીલ મમે હંચ, અમર તું મુઝે મીલા હય,
 હંચ ગરદિસમેં શમશે કમર આસમાં પર,
 ન તુઝ્યા મિલા કોઈ દુસરા કમલી વાલે.

હય કાકુલ કમર એક અદના કરામત,
 તેરી અચ મેરે દિશરયા કમલી વાલે.

મદીનેમેં પલકોંસે જાગ્ય કમલી વાલે,
 હય અરમાં દિલી મ્હં પીઆ કમલી વાલે.

મંચ ખાદિમ તું આકા મંચ બન્યા તું મોહા,
 મચ કુરબાન તુમપર સદા કમલી વાલે.

અહલ જાતમેં તેરી પિન્હાં હય પ્યારે,
 ન આહુમદ-આહુદમેં યુદ્ધા કમલી વાલે.

કીઆ હકને પમદા જહાં તેરી ખાતિર,
 તું હય સમેદુલ અંબીયા કમલી વાલે.

રિયાજદિનમેં અબ તેરે જાં બસત હય,
 મદીનેમેં જહાં યુદ્ધા કમલી વાલે.

ગઝલો-સુલતાન-તરજ-કંવાલી-

શાને નખી તુમહી હો જાને અલી તુમહી હો,
 અજમેર વાલે ખવાખ હોદલ વલી તુમહી હો.
 પાતે હેં જીશકે દરપર સાધલિ તમામ મક્સદ—
 અયસે કરીમ નામી અયસે સખી તુમહી હો.
 મસલામકી હીમાયત કારેખ કીહે તુમને,—
 ખેશક માઈનેદીને પયગંબરી તુમહી હો.
 પીરાને ચીસ્ત જીસપર કરતે હેં દખ્ક હરદમ,—
 વોહ દુસરા નહીં હે વોહ એકહી તુમહી હો.
 હાજત તશ્તમ તુમહીસે હોને હેં અહસે મક્સદ—
 મુશ્કીસકો અપને દરપર કરને ગની તુમહી હો.
 સુલતાનકી તરેહસે મદદાહ હે જમાના,—
 અયસે ગરીમ પરવર નામી વાલી તુમહી હો.

(ખુલખુલે ખંખાલી)—ગઝલો-કંવાલી-

શીરીં જખા હુધ હે ફરહાદકે દલનમેં,
 લયલા પુકારતી હે મજલુકે પેરહનમેં.
 ઇતરા મલાલ મલકર હલકેમેં ચાર ખેહા,
 ખુલખુલ પકડને આયા સૈયાદ અંજુમનમેં.
 આમાચા ખુલખુલોંકી તફવીરમેં શુલોને,
 હસહસકે માર ડાલા સૈયાદકો ચમનમેં.
 ચશમે શીદાયસે તેરી પરદેસે ખતાકે,
 તાલીમ હોને આયા શીતના ફરૈમ પેનમેં.
 બાઝારે મીસ્રમેં ચશ્ મુસુફકો સામના કર,
 ખોટું ખરેકા પરદા ખુલ ખયેગા ચમનમેં.

[૫૨]

બોસેમેં લખકે હંસકર પદાં દીખાવે ઉસને,
ળીજલી ગીરાઈ મુહપર તકદીરને યમનમેં,
કોઇ નહીં હે તેરા મકહુર હો તો આતશ.
હે રમ અનુરા દરને ગરસાવે ગોખનમેં.

ગઝલે-કુમરી-રાગ-દેશ-ઉસ્તાદી-

સુનો તુમ યાર પરદેશી, બચન કયસે નીભાવોગે-હે.—બચન
નદીઆં જોરસે ખેલતી કવૈયાં સુજ ના પડતી,
પોકારં અપને હેમતકું લગાદે પાર મેરી નખઆ.—સુનો.
આઘપણુ ખેલમે ખોયા, જુવાની નીંદ બર સોયા,
મુઢાપા -દેખકે રોયા, નખીજ આસરા તેરા.—સુનો.

ગઝલે-ખેદમ-તજે-કવાલી-

લયલાકો તુને એયાર મુજહું બનાકે મારા,
કયસે ચકીરતા દીલકે દરદર શીરાકે મારા.
ફારા હુય પથરોંસે સર કોહકન કા કીસીને,
મનસુરસે અનલહક કીસને કહા કે મારા.
એયાર તેરી કયા—ને રંગીયા બયાં હે,
બુલ બનકે અપ હમકો કાફરે બનાકે મારા.
ગર જન ગઘ બલાસે એ દીલ નહી ગમ ઉસકા,
કર મુકર ઉસને અપના બન્દા બનાકે મારા.
સબ બર રખ્યા ખીયાલે ગેસુમે ઉસે ખેદમ,
એયાર સુખ હમકો રખસે પરદા ઉઠાકે મારા.

ગઝલે-કવાલી. —:□:—

મખાહ દેતેહે કયા યાર તેરે બાલ કુંધરવાલે,
તેરે બાલ કુંધરવાલે તેરે બાલ કુંધરવાલે.

[૫૨]

પહેલેકી સુજશે તકરાર અથ તું ક્યાં કરતા હય પ્યાર,
તેરી તરફસે યાર મેરે દીલમેં પડ ગયે છાલે.
તેરી ખાત હે યે જાંઝલ મેરે દીલમેં આયા ખીચાલ,
આપની જુલફાં કેા સંભાલ, ઓ બેકરાર જાનેવાલે.

ગઝલે-હાફીઝ-તર્જો-કબાલી-

માઠમેં જર આપ હું તો શમેઅ તુરાનીમેં કાન,
શમેઅમેં વોહ હે અગર રેહતા તો પરવાનેમેં કાન.
ઠાઠેદા શેખો-બીરહમન હુંઢને શીરતે હો તુમે,
અર ખુદા જસતીમેં રેહતા હે તો વીરાનેમેં કાન.
અર કીસીસે ક્યું જગડતે હો ચઢા પીકર શરખ,
અર ખુદા મરતોમેં રેહતા હે તો ફરજાનેમેં કાન.
બાકે તુમ દેરો હરમમેં હુંઢતે હો કીસ લીઓ,
અર ખુદા મસજીદમેં રેહતા હે તો ખુતબાનેમેં કાન.
હે યે મંઝીલ સખ્ત તર સમઝો ઇસે હાફીઝ જરા,
બે-ખુદીસે બા-ખુદી બેહતર, હે આ-જાનેમેં કાન.

ગઝલે-મઝહર-તર્જો-કબાલી-

દીલો જાન મેરા લેકર દીલબર કહાં ગયોરે,
સુજકો બનાકે સુઝતર દીલબર કહાં ગયોરે.
ઠાઅબેમેં તુજકો હુંકું યા ખુતકહેમેં અથ જીત,
જાઉં કહાં કહાં પર દીલબર કહાં ગયોરે.
ફરકતમેં ઊસ પરીકે દીવાના વાર બનબન,
રેહતા ચેહી હું દરદર દીલબર કહાં ગયોરે.
અખતો ખબર લો આકર વોહ છપ્પકા જીભપર,
હારી લગાહે ખાંખર-દીલબર કહાં ગયોરે.

[૫૩]

દીખલા વેહ અપની સુરત જો નુરકી હય સુરત,
એ પરદા અખ *કારાવર દીક્ષખર હાં ગયોર.
ઉલકત બહારે ખારે *હમસે હુયે કીનારે,
હયરાં જહોત હે “મઝહર” દીક્ષખર કહાં ગયોર.

નરાતરે ઉલકત—મઝલે-કબાલી.

મેરે જોગ મે પહેની કદની મેરે બાકે જવાને મદની.
તોરે નૈનસે નુર ટપકતા, પટકા કમર મે નખુ જતકા,
અલ્લાહરે નાઝુક બદની, મેરે બાકે જવાને મદની.
મેરે બાકે રંગીલે સૈયાં, મય પકું હું તોરે પૈયાં,
કીજો ન મેરા દીલ શીકની મેરે બાકે જવાને મદની.
હર ફુલમે તેરી છુ હય હર રંગમે છું હી છું હય,
તુઝે અપા કહું યા સમની, મેરી બાકે જવાની મદની.

મઝલે-અકબર.

—:□:—

તાઝીમેસે લેતા હે ખુદા નામે મોહમ્મદ,
કયા નામ હે અય સદસે અલ્લા નામે મોહમ્મદ.
સીજદેમે રહા દસ સો ખરસ સર ન છાયા,
જસ વખત કલમ લીખને લગા નામે મોહમ્મદ.
હરતાયા ગુનાહોંસે મેં રહમતને નીંદા દી,
ગાફીલ છું કહી જુલ ગયા નામે મોહમ્મદ.
કુદઆનમે જજતમે સરે અર્થ સરે લોહ,
કીસ જ્ઞાનસે ખાલીકને લીખા નામે મોહમ્મદ.
હે હમપે હરામ આગ જહન્નમકી અઝીઝા,
જસ શપ્થકે હો દીલ પે લીખા નામે મોહમ્મદ.
અકબર છું બચા આહે અગર નારે મકરસે,
સીનેકે નગીને પે લીખા ખુદા નામે મોહમ્મદ.

ગઝલે-મહમુદશા—તબે-લાવની.

કોનો મકામે અહમદ ફલ્કા રૂપ નીરાલા લાયા હે.
અયન અરબમે દેખ જરા તુ રબમે કયસા સમાયા હો.
ઈના ફતહનકા તાજ પેહનકર નસકુન મીનાલ્લાકી સયેફ ઉઘકર,
કલમયે હક વહદતકાં ધર ધર ઉસને ડંકા બગ્યા હે.
અરબા અનાસીર ખાકી પુતલા આદમ જીસકા નામ ધરી,
બથસે થે વયસે ઉઠ ગયે ઓર જીસમે કયસા સમાયા હે.
રહ-મતે, આલમ બનકર આયે, દોનોં જહાંકી બખશીશકો.
શબ્દીર શબ્દરકો ઝામીન દેકર ઉમ્મતકો છુડાયા હે.
આમના ફના શીશ શેખકા મહમુદશાહ હો જીરકો નસીમ,
જીસને ધરકે-હુબીબે-ખુદા, મર દીલમે અપને સમાયા હે.

ગઝલે-અકબર-કબાલી—

અર્થપે તુમહો ફર્થપે તુમ હરશયમે બસધયાં તુમહી તો હો,
લાવણીસકે વારિસ તુમ, હર્ફ સુનધયા તુમહી તો હો.
બુલબુલમે તુમ જાકર ચેહકે, પુલમે બુ બનકર મેહકે,
હર હરદેકી અદામે અય દાતા શામ સુનધયા તુમહી તો હો.
શુલીલી મનસુરકો તુમને સરમદા સર ઉડવાયા,
ફાયમુદનીકે મોસ્તામે તુમ બોલે, રંગ રંગધયા તુમહી તો હો.
સુતુસકો માહીએ નીકાલા અતિશ કો મુલઝર કીયા,
સુસુરકો ચાહે ફિનઆમિ, ધિર બધધહી ચા તુમહી તો હો.
તુમહીને અઝબરકો મારોહો, તુમહીને ખયમરકો છુડા,
સૌરસે સલમાં કો બચાયા, અયસે સિપધયા તુમહી તો હો.
ચાંદસે હો દુકરે કર ઝાલે, સુરજકો ઉલટા ફેરા,
ગિંજો થે આદમ-હુવાસે, ઉનકે મીલધયોં તુમહી તો હો.

[૫૫]

જલદી આવો મદદકો વાપરિસ, નમ્યાં કુખી જતી હવ,
તુમબિન કિસે કહે-યે-અકબર, ઇસકે ખેવઈયા તુમહી તો હો.

મઝલે-હાગ-તજે-કવાલી-

ગર હો ઝલક બાહમ ઇનસાન કરકે બૂલે,
એહસાનકા મઝા હે એહસાન કરકે બૂલે.
નશતરસે કમ નહીં કુછ છેડહે બારઝુકી,
આશીક મીઝાજ કયું કર અરમાન કરકે બૂલે.
અપને કાચેપે નઝાં-હો, આદમી ન હરગીઝ,
તાઅત-હો-ઈતાઅત, ઇનસાન કરકે બૂલે.
ખુદહી મુઝે બુલાયા શીર ખાત બી ન-પુછી,
વોહ અંબુમનમેં અપની મેહમાન કરકે બૂલે.
અબ ઇશકકા સહીદા યું દીલસે મીટ ગયા હે,
જસ તરેહ યાદ કોઇ, કુરઆન કરકે બૂલે.
અબ હાગ અપના એહસાન રખમેગા કાતીલ,
વોહ ઝોર મેરી સુશહીલ આસાન કરકે બૂલે.

ફેનોઆફ ગાયન-(જલસા સંગ્રહ)-કવાલી-ગઝલ.

તુને પીતકા વાયદા કરકે પીઆ, મોસે પ્રીત લગાના છોડ દીયા,
વોહ મહેરકી અંખીયાં ફેર લીજી, હરહમકા ખાના છોડ દીયા.
જરા ફરસ દીખાકે બોલો સજન, તોરે બોલોપે વાઈ સમ તનમન,
તેરે ઇશકમેં ખોયા સારા જીખન, મેંને અખા ખીગાના છોડ દીયા.
ઇસ આહસે પેહલેં નેહ લગા, ઝોર મનકો મેરે ફેર લીયા,
અયસે બસે કીસે દેશમેં જા, જો ઇસ દેશકા ખાના છોડ દીયા.
જાહેં ઝેરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા ખાસા હે,
ખીઆ ખીના કુછ બાઅત ના, મેંને દીલકા લગાના છોડ દીયા.

મગલો-તજમુલ-શાને-ખવાલ—

દીલકો લુખા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત,
હવરતમે લા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.
ફીર-મે રહી હે ચુટકી દર પરદા મેરે દીલમે,
શીર માલ આ રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.
હિશાસક સોમે ગમસે હેં બહુરે દીલ જલતે,
તનમન જલા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.
બેહોસ હો રહે હેં તાલીબ હમે નઝરરા,
કયા હોશ ઉડા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.
કયુંકરે નઝર ન આયે આપાદ જુંપડા ચેહ,
દીલકે બસા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.
હસરત નીકલ રહી હે દીલરકી તજમુલ,
હિસમત જગા રહી હે ખવાલકી પ્યારી સુરત.

(નવનેહાલે ગુલશન)—તજ-મગલ—

યે કપસે બાલ બીખરે હે, યે સુરત કયું બની ગમકી,
તુમ્હારે દુરમનોકો કયા, પડી હે મેરે માતમકી.
મઝા ધસમેંહી આતા હે, નમકે હીરકો નમકે હીરકો,
કસમ લેલો નહિ આદત, મેરે જખમોં કે મરહમકી.
શીકાપત કીસશે કયા કજીએ, હવ કયા ઉલટા ગમાનાં હે,
બડાયા પ્યાર જખ હુમને મોહબબત આપને કમકી.
ન મીલયેગા ન મીલયેગા, કોઇ દમગર ન જાએ.
ખુદાકા શુર હે પેહલે કે-મોહબબત આપને કમકી.
ખુદા જને તુમ્હેની, રહેમ આતા હે મરીમોં પર,
પસે પરહદ તો મોહબબત, નહિ મીલતી કોઇ દમકી.
વહાં જને હો થમ થમ કર, ચલો ચીશીબી કયા જલતી,
ખુદા રખે તુંમહી તુમ હો, નઝર પડતી હે આલમકોં.

[૫૭]

જુલ રંગમેં અથ યાર મુજે, તું નહર આપ્યા,
એસા કોઇ મુલલી તહિ, ખુશર નહર આપ્યા.

ગઝલે-મીરાસાહ.

—:□:—

સહ દીલમેં તસવુર હે અલાઉદ્દીન સાખીરકા,
વઝાહા નામ ખેહતર હે, અલાઉદ્દીન સાખીરકા.
કલામે હુસેન ગુરાની જમાલે જલવા રહમાની,
મીસામે માહે અનવર હે, અલાઉદ્દીન સાખીરકા.
શરીફ અશ્કવો આખીર રહી હે ઝાહીરો બાતીન,
સહરા રોજે મેહશર હે, અલાઉદ્દીન સાખીરકા.
જુસે પ્વાહીશ હો દરમે વાસીયે હક નતે મે અસ્લાહી,
અલા નવે ખુશા દર હે. અલાઉદ્દીન સાખીરકા.
મરીઝે નાતવાં હું સુનિસો હમદમ નહીં કોઈ,
દો આલમમેં વોહી ધર હે અલાઉદ્દીન સાખીરકા.
સમે દરબારે આજુઝ હું બહો વ રંજુર મીરાસાહ,
સહ સાકીતે જલધર હે અલાઉદ્દીન સાખીરકા.

ગઝલે-શીદા.

—:□:—

સદગમી અલ્લા કપાહે હરશીઝ, અજમેરકી,
શીર દેખા મુજકો બહારે ખુશનુમાં અજમેરકી.
યોગ કરતા હું ખુશસે ઇલાતીમ અજમેરકી,
માંગના હું શાહે તમેઆસે દુઆ અજમેરકી.
આતી હે શોકે ઝીહારતનેં વહાં ખલકે ખુશ,
જગમગી તોહીર ક્યાં તુઝસે શાહા અજમેરકી.
ખનીસારે પ્વાગ સાહેબ હો અયા હું અય શીદા,
ખલખી મું કર મિરે દીલસે વીલા અજમેરકી.

ગઝલો-સાદીક.

—:□:—

સખીરે મએ પીતમકો કયુંકર મનાકે,
 ચેહ આતા હએ છમે કે જોગન કહાકે.
 છુપાકર સનમ મુજકો એ એસાહી દેખે,
 તોં લાઓ બલુત અપને મુંહ પર લગાકે
 મનાકે પીયાકો મએ કીસ કીસ તરેહસે અગ,
 ચેહ દર્દે છગર નાં મએ કીસકો સુનાકે.
 પીવ પીવ કહે સરકે બસેકે અપને,
 ઉઠાસન કહાકે જટા મએ બનાકે.
 રીઝે મએ નગર હો ગસે ઝલ મંદા,
 જઇ બએદુ દીલકી મય ધુની જગાકે.
 નહી કામ કુછ ખએર સાદીકકો હસ ખીન,
 કે લે નામ અગર દીલકો અપને રીઝકે.

નાટકો-વતન ખંસરી—કન્વાલી—

મેરવી વાસે ફૂલુલ મેરી મદદ ફરમાઇએ,
 જન મુમતર હય ચથી, મેરી મદદ ફરમાઇએ.
 લો ખમર જલદી મેરી સોગંદ સીતાકી તુમેંહ,
 ફસ ગઇ હું રામજી મેરી મદદ ફરમાઇએ.
 અય મુર નાનકે ખમર લો આજ હસ મળુમકી.
 રંજે ગમમેં ધીર ગઇ મેરી મદદ ફરમાઇએ.
 આપકી ઉમ્મતકી મંચ એક દોસ્તકી આલાદ હું,
 અય મદીનેકે નખી મેરી મદદ ફરમાઇએ.
 હોંદુ મુરલીમ આપ હેં ઝોર આપ હય મુરલીલ કુશા,
 રો રહી હું યા અલી મેરી મદદ ફરમાઇએ.

નાટકે—વતન બંસરી—ગઝલ—

ન તું જોશી બન ન બીરાગી બન, ન લગાકે ખાકે તું બનમેં જા,
 જો ખુદાકે હય તુજે હુંડના, કીસી મારાફતકે ચમનમેં જા.
 જો ખુદીકા અપની મીટાએગા તો ખુદાકી જાતકો પાએગા,
 તુજે ઉસકા તુર હય દેખના તો મીસાલે ચાંદ ગહનમેં જા.
 વોહી ઈસામેં, વોહી ઝુસામેં, વોહી કાબામેં, વોહી કહીસામેં,
 વોહી ફૂમ, બનકે હય છુપ રહ્યા. ઉસકે દૂંડ ને બીન્દાબનમેં જા.
 વોહી રામમેં વોહી રહીમમેં વોહ અલીફસામ ઓરહીમમેં,
 વોહી કહે કે કુન કહી ચલદીયા ઉસે દેખ અપને તું તનમેં જા.
 તું અબસ મીટાતા હય રંગ ભુ તુજે કૌન જાને હય કૌન તું,
 કહા માન લે ફખરે ખે નવા તુ યાંસે અપને વતનમેં જા.

નાટકે—વતન-બંસરી—

ખોલ કર આંખે જો દેખા તો યહાં કુછ બી નહી,
 મા સીવાએ રંજે હસરતકે યહાં કુછ બી નહી.
 હમ અમલસે સુનકે આએયે બહોત તારીફ પર,
 આકે જાજ ફુનીયામેં દેખા તો યહાં કુછ બી નહી.
 પૂછા ફારાસે કહો ફુનીયાસે તુમ કયા લે ચલે,
 જતે હસરત મલ કે બોલા મહેરબા કુછ બી નહી.
 કસેતો ઉડતે ચે ફરે ફે આજ ઉનકી કબર પર,
 ના મુરાદીકા હય હુંડા, ઓર નીચા કુછ બી નહી.
 રંજ હોગા દેખ લોગે પ્રેમકી તુરબત અગર,
 આખ મીટી કે સીવા બસ હું નહીં કુછ બી નહી.

“પીરને કહીયર”—કન્વાલી-ચાર ખેત—

કાકુલકી તરાહ આપ જો બલ આયે હુવે હો,
 આલુમ હુવા - ગયરકે બહુકાયે હુવે હો.—

[૬૦]

જના નહિ રહેનેકા સહા - એક જમાના,
 આજ ઓર હમ કલ ઓર નહિ ઇશકા દીકાના.
 હો જયગા અંદરેઝાં ચે ફૂલન રવાના,
 જસ પરકે મેરી જન તુમ ઇતરાયે હુવે હો.—
 અલસાહ કરે આપ બી આશીક હોં દીસીપર,
 ઓર ઉસકે સીવા ચેન ના આયે તુમે દમમર.
 માલુમ હો તય ઇશક ઇસે કહેને હમ દીલખર,
 મેરી તરાંહ તીરે સીતમ ખાયે હુવે હો.—
 કયું ટેડી નઝર આજ હે કયા દીલમેં હય કની,
 મુહ સુરખ હે ગર માયે છે હો યા જોસી જવાની.
 યા મેરને કુછ કે આપસે ભગાઇ મેરી જની,
 તે વરસે તુમાવાં હય કે બલ ખાયે હુવે હો.—
 ઉસ શોકને દેખા જો મુઝે મુઝતેરા હરા હે,
 ફરમાયા જમાલ અય કયું આજ પરશાં.
 લો આજકી સમ હોઇએ હમ આપકે મહેમાં,
 અરમાન ન બાકી રહે તરસાયે હુવે હો—

ગઝલો-તાહેર.

—:□:—

અજલ એક દીન સમઝા આકર રહેગી,
 જસે જન કહેતે હેં જાકર રહેગી.
 મઝા મોતકા સખકો ચખના પડેગા,
 ચે મીઠીમેં એક દીન મીલાપર રહેગી.
 કઝાકો ચે સમજે કે સર પર ખડી હએ,
 ચે હસતી કો ચમકી મીઠાકર રહેગી.
 ખુલી હએ અમ આંખે ન છુસો અજલકો,
 ચે કઝા-લહફમેં સુલા કર રહેગી.

અમળ જરૂરી બાલી પર બેઠી હે આકાર,
તો દુન્યોસે ઉસકો ઉઘકર રહેગી.
ન છોડેગી પ્યાસી શાહુખત-નખી કી,
ચરાખત તહુરા પીલા કર રહેગી.
કમ આઝોગી જન જાઝોગી તાહુર,
વો આકર રહેગી ચે જાકર રહેગી.

નઈ-ગઝલ—તજે—કબાલી—

નેનામેં રૂપ ખવાઝ હમારે સમા રહા હય,
ધરધરમેં વા સાંવરીયા રંજત દીખા રહા હય.
મોરલી જાગે કાયા-કીયા મોહે દીવાના,
જોગી જનાકે મુજકો દરદર શીરા રહા હય.
સખીયા સુનો હમારી જાઝોગી બેકારી,
થુરકા ઉઘકે સાંખીર સુરત દીખા રહી હય.
ખીમતા હય દીલ હમારા દુરી નહી મવારા,
સામઠ હમારા પ્યારા હમકો ખુલા રહા હય.
ખવાઝકે દવારે આકર કહે દો ચેમુરી સાખીર,
અફઘાકચે સીતમગર મુજકો સત્તા રહી હય.

“અમાને-કરકે”—ગઝલ—

આસક દો માર તુને બીસ્મીલ જનાકે મારા,
દેખા અધરકો અલીશ જોખન દીખાકે મારા.
તીલીકી કુચ હે શાહી, કુચ હી જવાની ઉઠતી,
નીકલા અધરકો અલીશ જોખન દીખાકે મારા.
મેરી તરસે કાસીદ હસે મુલકે જાકે કહેના,
આશીફ કી કુચ ખખર હે જરકે રહાકે મારા.
આમા જો સહરખર હમારાલી નમસ્ત,
લાખુ ગઝલે ઉસકે જો કુલ ઉઘા કે મારા.

હુશમત સે કયું હે ખીચતા આકર ગાલેસે લગ જ,
એકે ખીકાએ તુને ઉદ્ધવ બકાકે મારા.

ગઝલે-ગઝુર—કંવાલી—અમીરજાન, અહમદાવાદી.

યા ગયેરસે રહે યા હમ્સે મુલાકાત રહે,
જાન જાતી રહે ક્યા ગમ હે મગર ખાત રહે.

સરકે મટનેકા મુઝે ગમ નહીં પર ગમ યે હે,
ખાત વોહ ફીછ્યે જીસમે કે મુલાકાત રહે.

નાંદે ખાખોમે હે શરમાઈ હુઈ હે ચોતવન,
સય ખતાઓ કે મેરી જાન કહાં રાત રહે.

નઝઅકે વકત મુઝે છોકકે જાને હે કહાં,
જીંદગી-મર તો મેરી જાન મેરે સાથ રહે.

જામ હાથોમે રહે તાકમે ઈમાન રહે,
હાથ ધસ ધસમે હિંદુ ન મુસલમાન રહે.

ખાત જાનેકી જબી ફીલમે ખુશી હોવે ગઝુર,
ચારબી સાથ રહે મોસીમે જરસાત રહે.

ગઝલે-વાસીલ—કંવાલી—

ફના હર ચીઝ કો હય ઓર બકા અદલાહી અદલા હય,
ફીલે નાદાં દો આંસમમે સદા અદલાહી અદલા હય.

કરે ક્યા જાકે બયતુલ્લાહમે અય ઝાહિદે મુસદ્દિક,
હમારે ખાનએ દીક્કમે બસા અદલાહી અદલા હય.

જહાં દેખા હય હમને એક ધરસીકો જલવગર દેખા,
હરમમે પુત કદમે જાનજા અદલાહી અદલા હય.

કલીસામે હરમયે દયરમે મુરમાને ગુલશનમે,
જીધર દેખો ઉદર મુઝે સામ અદલાહી અદલા હય.

ન જા તુ અય દિલે નાંદે ન તુ ઇસ નકશે ઝાહીર પર,
યહે દુનીઆ આર દિનકી હય સત્તા અદલાહી અદલા હય.

જાનાં પર મોહરે ખામોશી હય લેકીન શીરખી અયે વાસીલ,
હમારા તાયરે દિલ કહે રહી, સદા અદલા હી અદલા હય.

રંડીખાબેકી મરમત—તળે—ખ્યાલ—

રંડી નહીં કીસીકી યાર અય મરખાર છુટાને વાસે,
ઇસમે વફા નહીં જનહાર, અય મરખાર છુટાને વાસે.
હય છુટા ઇચકા ખ્યાર, સખ નકલી કારોખાર,
ઇસમે નફઆ નહીં હય યાર.....અય.
ઉસને દેખા શેક હય જરકે, યહે જલમે લાગે ઉનકે,
ખાકે માલ કહા ટુમ કીસીકે, અય ખેટા મુરબી વાસે....અય.
જરકે પાસ હો ડેમખસર મોટર, ખસ મર મર્ રંડી ઉસ પર,
દિર ઉસકા ઉડ્યા છપર, છકડા બગી મોટરવાસે...અય.

ગઝલે—દીલખર—કંવાલી—

નાખીં ને ફલાતુંધા વો ફર જના મેહી હું,
કહેતે હમ જસે કયસ વો દીવાના મેહી હું.
મેં કાયા હું વો શેખ જસે કરતે હેં હીજદા,
હિંદુ જસે પુજે હે વો ખુમખાના મેહી હું.
મનમુર જના વો ને ચઢહા દારકે ઉપર,
ખેલા ને અનલ હુક યા વો મસ્તાના મેહી હું.
મે વો હું જલા દીલ જસે કહેતે હેં ક્યાયા,
મય જસમે સમાતી હય વો પયખાના મેહી હું.
એહમદ જના ઓર મીમકે પરદેમે છુપાયા,
દીલખર મેહી વો દીલખરે જનાના મેહી હું.

નઈ—મઝલ—કંવાલી—

દિલ લે ગયા હમારા ફિલ્લદાર હંસતે હંસતે,
ક્યા કામ કર ગયા વોકુ જાર હંસતે હંસતે.

- [૬૪]

યારો ઝરા ચક્ષે તુમ લાગ્યો ઉસે મનાકર,
વોહ હો ગયા હય હમસે યેઝાર હસને હંસતે.
મજલીસમે આશાકોંડી અબર મેં તેરે દેખુ,
આપસમે ચલ રહી હય તલવારે હંસતે હંસતે.
યારો ન સેહલ સમજો તુમ હાલ નાંતવાકા,
અયસા ન હો મરે ચેહ બીમાર હંસતે હંસતે.
ઝર શોક દીદ હય પોહચેગે ઉસકે દર તક,
દેખેગે હમ મુસાફિર દીદાર હંસતે હંસતે.

ગઝલે-નાદીર-તબે-કબાલી-

ઝર ખોદ હર્શકા હય અલ્લાહસે લો લગાલે,
દુન્યામેં કયા મઝા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
પીકે મએ મોહબ્બત કર માદે અપને રખકો,
કયા ખુશ ચેહ નસા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
મત જ કીસીકે દરપર મત માંગ તું કીસીસે,
બેકાર ફિર રહા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.

તુ આલમે ન આના ઇસ બેસવા કે હરગીઝ,
દુન્યા - છુટી બલા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
જો માગના હય તુજકો સો માંગ અપને રખસે,
હરમાર વોહ ખુશ્લા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
સખ માદમેં ઉસીકી સરકો ઝુકા રહે હંચ,
કયા રાહ હયા ગદા હય, અલ્લાહસે લો લગાલે.
નાદિર કીયે નસીહત અબુ ઝૈરસે તુ સુન લે,
ચેહ સજસે કેહ રહા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.

मज्जले-हाग-तर्जे-कन्वाली-

यहांनी तुं वहांनी तुं जहां तेरी इलक तेरा,
 कहीं हमने पता हरमीक न पया आन तक तेरा।
 सीकानो मतमें यकता हे तु अय वहीदे मुतसक,
 न कोछ तेरा सानी हे न कोछ मुस-तरक तेरा।
 तेरे इयके करमसे नारो पुर आपसमें यक दील हे,
 सना-भर यक जहां हरमेक हे जूनो भलक तेरा।
 कीसीको क्या अजर क्युं अयरो सर पयदा कीया तुने,
 के जे कुछ हे जुदाईमें वोह हे मे-रेयो यक तेरा।
 न जलता पुर क्युं कर कीस तरेह मुसा न मश भाते,
 कहां ये ताभो ताकात जलवा देये मईमक तेरा।
 हुआ ये हे के वकते भर्ग इसकी भुराकील आसां हो,
 जगपि हागके नाम आप, या रम यक य यक तेरा।

मज्जले-काहीर-नछ-कन्वाली-

अमल नाओ आकासे जाने मन जन कनके आते हैं,
 कमरको भग तना छाती यक दामनसे आते हैं।
 लगाके आंखमें काजल जनाके लुब्धका कुंठल,
 लगाके होंठोंपि भीरसी समम हरसनको आने हैं।
 चेहनेके पायेबें पंजन यसे आते हैं मन-मोहन,
 के गारे गारे लुब्ध पर तुझे कंगन सोहाते हैं।
 भरे हैं गारमी हो-गार लगाके धरि क आनार,
 भुरीसे आन अजीयामें नछ कोथन समाते हैं।
 अरे क्युं सो-रदा काहीर में आछि तुं तेरी भातीर,
 के छीयां मर हुसेली तुझे मलून जमाते हैं।

ગઝલો-અસીમ.

—:□:—

કીસ તેજીસે કરબલમે ખીળ' હાએ ચલી હે,
 એક આનમે પામાલ હુવા બાગે-અલી હે.
 ઇસ્યાંકી મુસીબતસે બચી હુમને એહમદ,
 જીસદમ સરે શખરીરપે ચમશીર ચલી હે.
 જોહર કા જીગરબદ મોહમ્મદકા નવાસા,
 કેનેનકા મુખતાર હુસેન-હખને અલી હે.
 મુસ્લીમ કે પીસર કેહતે થે થેહ વકત શહાદત,
 વેહશત મરી કુફેકી હર એક મલી હે.
 જાન દેનેકો તૈયાર હુવા હકકી રમ પર,
 ફર શાહકા મેહમાન સઈયદે અબલી હે.
 ગીરબાલ બના ખુશક, ગુલુએ અલી અસમર,
 ચાની કે ઇવઝ તીરકી ખુજાર ચલી હે.
 સબ એહસે ફલક કેહને લગે વાહરે હીમત,
 લાખોં કે મુકાબીલમે હુસેન ઇખને અલી હે.
 સર અપના કટાતે હે પએ હુમતે અહમદ,
 કયા આસીયોં પર શકકતે અવલાદે અલી હે.
 હે આપકી થેહ દર્દ મરી નઝમ મજેદાર,
 હર દ્વઝ "અસીમ" આપકા મીસરીકી ડલી હે.

ગઝલો-ફૈઝ—મુજાબબન-સરતપુરવાલી—

થે તકાઝા હય કીસીકા ઇક્તિમા પરદેમે' હો,
 પરદા દારોકે તવસ્સુલકી દુઆ પરદેમે' હો.
 નાઝબી પરદેમે' હો અમ જા-અહા પરદેમે' હો,
 છુલકી જો બાત હો મેહરે ખુદા પરદેમે' હો.
 તેરે સદકે આશગર ખુલને ન આએ રાએ ખેંકે,
 મેં મરીએ હીજ હું મેરી ફવા પરદેમે' હો.

મુઠકો પેઢ્યાને હકીકત મેં જો આંખે હેં કહ્યાં,
 મેં ટુંઢી જાનેકો કહા જાહીર હો ક્યા પરદેમેં હો.
 ક્યું પસંદ આંખે બલા ઉસકો ખુલ્લા નામ મેરા,
 યા ધલાહી મુદતોં તક જો રહા પરદેમેં હો.
 મેરા દાઅવા હય કીસી સુરતસે છુપ સકતા નહીં,
 વો અગર જાહીરમેં હો અય ફજ્ર યા પરદેમેં હો.

મઝલે-અમીર.

—:□:—

હજમેં જીસે ગુઝરતે હય ગુઝરતે વાલે,
 માતકી રાહ નહીં દેખતે મરનેવાલે.
 દાગ દીવસે મેરા કહેના હય. ચેહ ઉનકા જોખન,
 દેખ ધસ તારહ ઉભરતે હય ઉભરને વાલે.
 આખરી વક્તબી પુરા ન કીયા વઅદએ વસ્લ,
 આપ આતેહી રહે, મર ગયે મરને વાલે.
 હોં ઝોર કુચએ મહબુબમેં પહેચિ આસક,
 ચેહ મુસાશીર નહીં રસ્તે મેં દહેરને વાલે.
 જાન દેનેકો કહા મેને તો હંસકર જોલે,
 હુમ સલામત રહેા, હરરોઝકે મરને વાલે.
 બઝમ માતમમેં કબી હેબહીકો આજ છુપકર,
 ઝો મેરે સોગકે પરદેમેં સંવરને વાલે.
 આસમા પર જો સીતારે નીકલ આયે અય અમીર,
 ચાહ આયે મુઝે દાગ અપને ઉભરને વાલે.

મઝલે-દાગ.

—:□:—

સખ લોગ જીધર વોહ હય ઉધર દેખે રહે હય,
 હમ દેખને ચાસોકી નજર દેખે રહે હય,
 દેખ તો મીઠેમા સરે ખાઝાર મોહબ્બત,
 દેખ દેખ રહે હય વોહ જીમર દેખ રહે હય.

[૬૮]

કુચ દેખ રહે હય દીલે બીસ્મીલકા તડપના,
કુચ ગોરસે કાતીલકા કુનર દેખ રહે હય.
પહેલે તો સુના કરતે થે આશિકકી હકીકત,
અબ આંખસે વોહ આહો પહર દેખ રહે હય.
ખત ગયરકુ ખતે થે જો ટોકા તો વોહ બોલે,
અબબારકા પરચા હય ખચર દેખે રહે હય.
ક્યું કુદર હય દીલર સનમ હચરતે વાએઝ,
અલ્લાહ દીખાતા હય બચર દેખ રહે હય.
મય ફાગ હું મરતા હું કધર, દેખીયે મુઝકો,
સુંહ ફરકે થેહ આપ કીધર દેખ રહે હય.

નાટકે-સંસાર લીલા—તર્જે-કબાલી—

ધરકે આગરમેં જુકી મહોબત લાયેઝે,
લુટને જોખન જો આયેં હમે; વ્હો લુટાકર ભાયેઝે.
મેરી ખારા બરસકી ઉમરીયાં જોખનકા ઉભાર હય,
અબર તલવાર હય આંખે કટાર હય.
જરકો દેખા બસ તીર હમને ફેંકા વ્હો બીસ્મીલ-શીકાર હય,
મેરે સીને પર કચ્ચે અજાર હય.
મુજસે મહોબત વ્હો બરછીકી ધાર હય,
દેખ પતલી કમાનસી કમરીયાં, સાવરીયાં લાચાર હય—મેરી.

બઝલે-નીમક—નધ—કબાલી—

મેં ખુબ સમજતા હું કે તુમ કોન હો ક્યા હો,
ખર કુદર ન હોતા તો કેહું કે ખુદા હો.
અહીરમે તો અહિંમક હો મહિંમક હો બચર હો,
આતીનમે ખુદા જોને કે તુમ કોન હો ક્યા હો.

[૬૯]

તુમ માલીકો મુખતાર હો બખશો હશે આહો,
અલ્લાહકે બદે હોકે બદોકે ખુદા હો.
તુમ ચાંદકે દુકડે હો યા હો ફુરકે પુતલે,
હસ રગમે હો ગરજકે મેહબુબે-ખુદા હો.
દેખે તો તેરી તેમ ગમે કીલકો લગાએ,
દુલ્હા હય વહી અસરી દુલ્હન અયસી કમી હો.
તુમ લગજતે દરદે જીગરી પુછતે ક્યા હો,
જમ તુમ હો નીમકે પાસ તો શીર કયું ન મઝા હો.

મઝલે-અલીમ.

—:□:—

યુલયુલ હું મેં હસ યુલકા હસ યુલકો ખુદા આહે,
હુરાને બહીસ્તીકો ક્યો મેરી બલા આહે.
કાબુબે મેં રખા ક્યા હય, મંદરમે રખા ક્યા હય,
સે સે કદમે સુરશદ્દ ગર હસે મીલા આહે.
રખ યાદ તુ મુરશદ્દકો રેહ પાસ તુ મુરશદ્દ કે,
બખશીશ નો અગર અયે દીલ તું રોએ જગા આહે.
મય પીતે હેં મસ્તાને તેરે હશક કે દીવાને,
અય મેરે જલ્દે શાને જરકો દીયા આહે.
યુછેગા નો વો મુજસે શયદા હો મીયાં કીરકે,
કેહ દુગા આલીમ હસસે જરકો કે ખુદા આહે.

નઈ-કંવાલી—તમે—મઝલે—

તેરા જલવા નજર આપા જમાલે દોબહાં બનકર,
હો આલમ દીલમે રોશન હો મએ અરઝો સમાં બનકર.
અનલહક કુએ ઇઝની શમસ એતર મનસુર કાં કેહતે,
ન આતા દિને મુંહસે તું ખુદ મુતલમ અઝાં બનકર.

હરમ ઓર દેરમે જીસ દમ હુવા ઇચ્છાર વેહદતકા,
 તો નોકસોકે મુંહસેથી સદા શોકે અઝાં બનકર.
 હખાડે પાંઉ મલઉનોઈ ખુદા બંદોઈ જખ તુને,
 તો છુત ઝુક ઝુકે સીજદેમે ગીરે અઝઝો ખ્યાં બનકર.
 ખીઝાંકા ખોદ્ કયા હમ શીર બલા ઉસ બાગે વહેદતકો,
 ઝુહારીઝ જીસકે પુલેકાં વોહ ખુદ હો બાગ્યાં બનકર-
અઝલે-ઈખલાસ. —:□:—

ન રખેગી ઝીન્દા મોહબ્બત કીસીકી,
 હમેં લે ઉઝેગી ચેહ ચાહત કીસીકી.
 મુઝે નીંદ કયા આઝે પુરકતકી સખમેં,
 કે ફિરતી હે આંખોમેં સુરત કીસીકી.
 જહાં ભેજ દે અપને બંદે કો માલિક,
 ન કોઈખ કીસીકી ન જખત કીસીકી.
 તડપતા મુઝે દેખકર યું ન હંસતે,
 અગર તુમકો હોતી મોહબ્બત કીસીકી.
 કબી દેખ લેતા હું અય માહ તુજકો,
 કે મિલતી હે તુજમેં શાબાહુત કીસીકી.
 ફકીરી મેં યા રખ વોહ હીમત અતાકર,
 સમાઝે ન આંખોં મેં દાલત કીસીકી.
 કરે કોઇ ઈખલાસ શીક્યા તુમહારા,
 મગર તુમ ન કરના શીકાયત કીસીકી.

અઝલે-જલીલ. —:□:—

કમેળ ચામકર જખ દીલ જલે ફરયાદ કરતે હે,
 બુતાને સંઝદીલ ઉસદમ ખુદાકો માદ કરતે હે.
 સમજતે હેં હમકો એક દીન આખરુક બનના હમ,
 ફતકસે પુછતે હેં કીસ તરફ ફરયાદ કરતે હેં.

[૭૧]

હમારી જે ખુદીકા હાલ વો પુછે તો અય કાસીદ,
તો કેહના હોય ધના હય કે તુમકો યાદ કરતે હેં.
ઝરા મીલના-ઝરા ખીચના-ઝરા નરમી-ઝરા ગરમી,
મઝે લેલે કે વો ઉસ્તાકપર બેઠાદ કરતે હેં.
બલીલ આસાં નહિં આપ્યાદ કરના ધર મહોબ્બતકા,
વે ઉ-કામ હય જે ઝીંદગી બરખાદ કરતે હેં.

મઝલે-મઝલે.

—:□:—

કદન કેહતે હેં છસકો ખિશ્વતને દરબારે કાતિલ હે,
લહદ કેહતે હેં છસકો આશિકોકી છત્રે-મઝલિલ હે.
ધનયાતસે ખુદાકી દોનો જાતિબ એકસા દિલ હે,
મેં હું કલકા મુશ્તકાક ઝોર આમદા કાતિલ હે
લગ્નઓ લાખ યોટે પૂર ન દુટા હે ન દુટેગા,
કહાં હે-શીશએ-મય, ચેહ હમારા ખુ બરા દિલ હે.
જલાએગી તેરી બરકે મઝબ હમશી તો દેખેએ,
નહી ચેહ તુરે-સીના, આશિકે બેતાબ કા દિલ હે.
તસવુર આરઝીપર તુર જનાં કાં-કહાં રેહતા,
ન ઇસ કામિલ મેરી આંખે ન ઇસ કામિલ મેરા દિલ હે.
બોહ લેકર હોમએ ચલતે મેં કેહતા રેહ ગયા અફઝલ,
મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે.

નાટકે-સંસાર-નોકા—

સ્થામ ઝુલે હી ડોળા કુંજન બનમે ! કુંજ બનમે મધુ બનમે,
લતાએ પુષ્પોકા, ઝુલેમે કયા ઝુલાતી હંએ ?
મવનકે ઝોકોમે ક્યેસી સુમધ આતી હંએ,
પવનમે ઝુકાતે શાખે સમા દીખાતી હંએ ?
મવનકો ગેદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હંએ ?
એસ મધ સંવરી સુરત એહ નવનમે ?-સ્થામ.

[૭૨]

નાટકે-ભુલનો-ભોગ-તળે-ઉસ્તાદી-

ગોરે સરપે ગામરીયાકા બાર, સાવરીયા લે ઉતાર,
હાથ હો ગઈ હું મય તો બેઝાર બેઝાર-ગોરે.
પનીયાં ભરત ગોરી કમર લચક ગઈ,
ચલન ચલત ગાગર સરે હલ ગઈ, ફરત રહી હું પુકાર,
મય હું નારી, બોલી બિચારી, હાથ દીગે મોરારી.-સાંવરીયાં.

ગઝલે-ઠરિક-નઈ-કવવાલી-

લે લીયા હંસ હંસકે દીલ અબ હમે તરસાને લગે,
ચાહનેવાલોપે અપને કયા ગઝલ હાને લગે.
કમરીનીકા ચે તકાઝા ગોર વડકપનકા મીઝાજ,
ચારહી દીનમે મેરે મીલનેસે ફરમાને લગે.
જળ તલજ મેને કીયા ખોસા લખો રખસારકા,
મુસકુરાકર નાઝસે આંખે વો દોખલાને લગે.
વરસકી શખ આઝે તો વો ખોલે જાને દીજાઝે,
ખસ ધડીબરમે કમર અયસે વો ધચરાને લગે.
એક દીન વો થા ન આંખે તક મીલાતે ચે કબી,
શુક હય હંસ હંસ ગલેસે અબ લીપટ જાને લગે.

નાટકે-અધુતાદામન-તળે-માયન-

હય જમાના ઔરતોંકી અકુસરીકા ચાર,
કયું કે શોહર હંય જોડેકે તાબેદાર.
મઈ ખટારા જાન ગયા હય, ઔર ઔરત મોટરકાર,
કયું કે શોહર હય જોડેકે તાબેદાર.
આજદી સે ફીરતી હય ચેહ હોકે બેદરકાર,
છોડ કે ધર શોહર કા જાન હમ રાહે અગવાર.
મઈ બીચારા ધરમે જયઠે તાલીયાં ફેડકાર,
કયું કે શોહર હય જોડેકે તાબેદાર-(૩ વાર)

નાટકે-ગાફીલ મુસારીર-તળે-ગાયન—

મત બાધો મઠીયાં અપજમડી, અપજમડી અઝોર પાપરસડી.
જવાની દીવાનીકા આંખોમે નજા હમે, લેંગી પલકમે હોકર યુએહ ખસડી,
દાગ હમેગા આખીર દામનો દીલપર, નજર પડેગી પ્યારી જખ દમડી.

નાટકે-નુરે-ઈસ્લામ—કુવાલી—

હિર ગયા દિલ દહેકસે, કાએક—દરખાં હો ગયાં,
યુત પરસ્તિ ઓઝકર, રોમન મુસલમાં હો ગયાં.
દિલમે જે અરમાં ચા, પૂરખું બેહો અરમાં હો ગયાં,
કચદખાનેમે—મેરી બક્ષીસકા સામાં હો ગયાં.
ચા બંદીયે ઇસ્લામ હયે, યુરખત હમારા કામ હય,
સખસે આરામ હય અખ દિલ-ગુફીસ્તાં હો ગયાં.
જો પહો કલમા સહાદત, યુલ ગયે જન્મતકે દર,
હસ બહિસ્તીકે લીયે, જન્મત અયવાં હો ગયા.
શાહી રાહ શાહીદ તુઝપર મહેરકા રખ તું નજર,
નુરે ઇસ્લામ હસ કદસમે, અખ નુમાયાં હો ગયા.

નાટકે-અધુતાદામન-તળે-સજન—

જમકો દોરંગી પાયા મુરખ કયું લલચાયા.
કોઈ રખમે દ્રોજ-રીસાલે કોઈ ઓહડે શાલ-ફુશાલે,
કીસીરે તો કમલેલી ના પાયા મુરખ કયું લલચાયા.—જમકો.
કહી અમે રહેમત બરસે કોઈ યુન્દ પાનીકે તરસે,
કહી કુપ હય કહી ઓયા, મુરખ કયું લલચાયા.—જમકો.

નાટકે-ખાફી પુતલા—કુવાલી—

પાક બન દીલ સાફ રખ અઝોર પાદ કર ગફ્ફારકી,
આખ હય બેઆક હય ચેહ બન્દગી દીન ચારકી.

[७४]

दीखये जख कर, जो न सख, नही आइतसे धरानां,
रथ भरोसा तु पुढपर राखर वो धनमानका
टाख देगा सख मुसीबत ध्यान धर रहैमानका
दीखको याम, जय, कुच्छ भीषाव कर, घेकेमे नही आना.
इंद्र हय, येह तुजये जन्दे मल हय शयतानका,
मत छलज तुं छसमे प्यारे. हजे जरूर धमानका.

गजले-आसके-तने-इवाली-

अहेकनेवाले आपके सग यार जन गये,
सभजाने वासे मुइत गुहनेगार जन गये.
हमने तो दीख दीया तुम्हे दीखदार मनके,
क्या तुमको हो गया के दीख आछार जन गये.
उस गुल बदनके धसकमे आती नहीं हय नई,
भीसतर के तार मेरे लीये प्यार जन गये.
आजारे भीसरमे मेरे मुमुइके देभके,
सो जसे अहले दीख परीदार जन गये.
गुल पाये उसके धसकमे आशकने धस कर.
दीख ओर जगूर तपतये गुलगर जन गये.

नाटके-संगीत सिद्ध संसार-

देभके दीदार उसका दिल दिवाना हो गया,
तेजसे भरपूर है वो राव धरसे जख रहा.—
जंद आपने हैं रभी पर यमक उरमे जा रही,
जय पुवेगी वो तनी क्या क्या गुलम होगा वहां.—
तीर नैसे है भवे दिल याक जिहसे हो गया,
सांत सुरत देभतेही दिल निशाना हो गया.—

નાટકે-અરૂણોદય—કન્વાલી—

અમ આકે હીન્દ તેરી અજમતમે ક્યાં ગુમાં હય,
 ફરિયાએ - ફેને કુદરત તેરે હીએ રવાં હય.
 જોતમને આગર દી ઇસ માગદે કુહનકો,
 સરમદને ઇસ જર્મી પર સદકે કીયા વતનકો.
 અકબરને જામે-હિલ્કત બખ્શા અનુમનકો,
 સીયા લહુસે અપતે રાજાને ઇસ ચમનકો.
 બરસેસે હો રહા હય નામે નિસાં હમારા,
 ફુનિયાસે મિટ રહા હય બરહમ સમા હમારા.
 ગુન્હે હમારે દીલકે ઇસ આગમેં ખિસેજે,
 ઇસ ખાકસેં ઉઠે હય ઇસ ખાકમેં મિલેજે.

નાટકે-મહાકલ શિદ્ધે-મઝલ—

હય આરઘ્ય દીલમેં ચેલી હીંદુ મુસલમાન એક હો,
 ટલ જાય સારી દુશ્મની દીલમીલકે દીલસે નેક હો.
 મજહુબપે અપને ચુસ્ત હો ઇન્સાનકી વહ ટેક હય,
 ગૌરસે દેખો અગર અદલાહ સખા એક હય,
 એકચકી હાકલ ખીરાદર મર રહી દીગંતકો.
 આમે બદલર એકમ—બકસે દેશકોં ઉદ્ધાર લો.

નાટકે-માહતાબે જહાંન—મઝલ—

દોનો મેં દીલ મેરા હય ઇસે હું કે ઉસે હું,
 એક જયર એક સખા હય ઇસે હું કે ઉસે હું.
 દોનો ખરીબ ખાર કે દોનો ગલેકે હાર,
 બોસા મેરા દવા હય ઇસે હું કે ઉસે હું.
 હકમર મય હું દીલ મેરા દીલદાર મુઝે દો,
 શીકાર મયર પત કરો આર ખાર મુઝે દો.

ગઝલો-કલ્વાલી-ગોહરબાન-

દીલ ઉસકે તસવુરમે ને બહલાએ હુવે હં.ય,
 દુરકતમે મઝે વસ્લકે હમ પાએ હુવે હં.ય.
 શીકવાતે તુમહારા ન ફલકકી હે શીકાયત,
 હમ આપને કીયેકી યે સઝા પાએ હુવે હં.ય.
 તારોંકી તરહ ઇનકી બી ગીનતી નહિં મુમજાન,
 દાગ ઇતિને તોરે ઇશકમે હમ પાએ હુવે હં.ય.
 બરદે ગુલે ઉમ્મીદસે અપ શાને કરીમી,
 દામન ને તોરે સામને ફેલાએ હુવે હં.ય.
 અપ દરદ ન ઉકના કે નીદામત મુલે હોગી,
 આંખોસી તમ-નામે વો આજ આએ હુવે હં.ય.
 કેહતે હં.ય ઇસે સરમ-હવા નામ હે ઇસકા,
 ખીલવત મેંબી આશીકીસે વો સરમાએ હુવે હં.ય.
 કયા ખાકે કોઇ આએગા ખંજર મેરે આએ,
 આપલાક મેરે નામસે ઘરરાએ હુવે હં.ય.

ગઝલો-અસીર-વહીદતબાન-

અપ સરપર હાથમે સાગર ખુમાર આંખોમે હે,
 અશમે બદલુર આજ અપ સાકી બહાર આંખોમે હે.
 મેને પલકોપે હિલાલી દેખકર ઉસકી સખીદ,
 અરદમે દીદા નહીં તસવીરે ચાર આંખોમે હે.
 નીંદ આએ તો કહાં પાએ તસવીરે ચાર આંખોમે હે,
 પાઉં ફેલાએ કાસીકા ઇતિઝાર આંખોમે હે.
 મન પાસેસે સરામે વસ્લકી આતી હે યુ,
 રાત ગઝે હો કહાં છસકા ખુમાર આંખોમે હે.
 સુરમાં મનઝુરે નઝર હે ઉનકી ચરમે નાઝકો,
 મેં સમજતા હું મેરે દીલકા ગુલનાર આંખોમે હે.

એક તો તીવ્રથી નજર ઉઠા છુરીસેં કમ નથી,
ઉસપે ખંજર સુરમાએ દુખ્યાલા દાર આંખોમે' હે.
હાલ કીસમત ઉસકી સુરતકા તરસતાહું અસીર,
દીલમે' હે જો ગુલબદન જો ગુલબગર આંખોમે' હે.

અઝલે-સર્પદ-તજે-કવવાલી—

વો જાતે જાતે મેરે દીલપે આંખ ઝાલ ગએ,
મથો તડપનેકી સુરત તો એક નીકાલ ગએ.

હામે વીસાલ વો કીસ ખારસે યે કેહને હે,
કે અખ તો દીલસે ટુઝારે ગમે મલાલ ગએ.
કુચ્છ ઝોર ખન ન પડી ઉઠતે ઉઠતે પહલુસે,
વો દીલકે સાથ જીગર પર બી હાથ ઝાલ ગએ.

પુલાકા શુકર હે હીસેસે વો અવાદત કે,
મરીઝે દરદે મોહબ્બત કો દેખ બાલ ગએ.
ન પુછા હાલ હમારા જીતુકે આલમમે,
જીવર ગએ તેરી ધુનમે શકીસ્તા હાલ ગએ.

જહે નસીબકે ઇતની તો આરજુ નીકલી,
વો આજ ખારસે બાએ ગલેમે' ઝાલ ગએ.
દીખાકે ચાંદસા ચહેરા હમે અખીર આપના,
સર્પદ વો તને બેનમે જાન ઝાલ ગએ.

અઝલે-નૈયર-ખુરશીદખાન—

સદકે અખ જોશી જીતુ હમ કયાયે ઝોર કયા ખન ગએ,
ગુનચએ હસરત હમારે ખારે સહરા ખન મએ.
પરદે જો મહબીલસે નીકલે ખાક ઉઘાનેકે લીએ,
પહલે લાયલાયે પર અખ મર્જાનું સરાપા ખન ગએ.

સગએ આશીફકો બલા બદનામી યોંકા મમ હય કયા,
અપને યુમુદકે લીયે જખ હમ જુલેખાં ખન ગએ.
હરકે મઝહબમે' નૈયર કુદર કયા ઇસ્લામ કયા,
હમ બરેહમન ખન ગએ હમ રોમેઅબા ખન ગએ.

ગઝલે-શયદા—હસીનાબન—

શીકલ દીખલા મુજે એકમાર મદીને વાલે,
હું તેરા તાલીએ દીદાર મદીને વાલે.
તેરા પ્યારા હય હકીકતમે ખુદા કા પ્યારા,
પ્યાર લગ્ગા હય તેરા પ્યાર - મદીને વાલે.
શમે મેઅરાજ પસંદ આઈ ખુદા કો કયા કયા,
પ્યારી પ્યારી તેરી ગુફતાર મદીને વાલે.
સખ નબી તાબએ-ફરમાન હે તેરે મવલા,
અંબીયા કા હય તુ સરદાર મદીને વાલે.
સખત મુસ્કીલમે ગીરફતાર હે શયદા તેરા,
અલમદદ સૈયદે અમરાર મદીને વાલે.

ગઝલે-સાબરીબન. —:□:—

કહાંકી શોખીયાં આદમ બરીયાં મેરે નાલેમે,
તડપનેકી સીકત પયદા હુઝ તડપાને વાલેમે.
તેરે સોઝે જુદાઈને બી કીહે તુરકા તર ગરમી,
પડી હે રાતસે કુચ્છ કુટ મેરે દીલકે જાલેમે.
અલે અય બાગ્યાં હમ દેખ લે તુ અપને ગુલશનકો,
ગુલોંકી બુ ગુલોંમે રંગ હે લાલેકાં લાલે મેં.
પુકારેં ચાંદકો જસ શય કોઈ આંખોંમે શીરતા હો,
હમારા ચાંદ હો હાલોંમે હે, તુએક હાલે મેં.

ગઝલે-કલામ—શારારતબાન-અજમેરી—

કયા બતાઉં કયા મુજે અય બંદા પરવર ચાહીયે,
એક તુમસા ખુશસરત દીલકે અંદર ચાહીયે.
બાંધને હે તુમ અમસ ઈતની બડી તલવાર કયું,
તુમ તો નાચુક હો તુમે ઓઘસા ખંજર ચાહીયે.

કમસીની હે તો નીરાણી હેં જીંદગી યાર કી,
 ઝોર યે કેહને હેં દીલ-દીલકે બરાબર ચાહીયે.
 જીંદગે કરનેકા તરીકા યાદ હો અબતક નહીં,
 વકતખર નેહના તુમહેં અદલા હો અકબર ચાહીયે.
 હોસલા પુરાતો હો જાએ શહીદ નાઝકા.
 રહમે બીસમીલકે લીયે દામાને મરશર ચાહીયે.
 આપને નાવીકસે કહો ઉતરે જગરમેં ઝોર જી,
 ઇસ તકાઝકે લીએ પદલા બરાબર ચાહીયે.
 છોડદો ઇનકો બુતોંકી દોસ્તી અચ્છી નહીં,
 અમ કલામ અબ તો તુમહેં અલ્લાકા ડર ચાહીયે.

ગઝલે-મીરઝાં—સાહબખાન

કીસ્સા બી મેરી સામે તફકુરકા પુલ હે,
 શીર યેબી હે કે ઉંનકી તબીયત મલુલ હે.
 બીન આરઝુએ યાર યે જુના ફજૂલ હે,
 જો લાખ અશરતે હોં મગર સખપે કુલ હે.
 કયું લક્ષઝે આરઝુપે બીગડતે હેં આજ વા,
 કલતક તો કેહ રહે યે કે સખ કુચ્છ કમુલ હે.
 ના કામ ના મુરાદ રહા મેં તમામ ઉમર,
 યે આપકી ખતા નહીં હે મેરી શુદ્ધ હે.
 હમ-નકદ-ખાન દેતે હેં બાઝરે ઇશ્કમેં,
 ઇકરાર આપ કરલેં તો કાંમત વસુલ હે.
 રોએમે રંગ હે પુંહી બુએમેં બુ પુંહી,
 યુનએમે યુનઆ હે પુંહી કુએમેં કુલ હે.
 મીરઝાં બિમાલે ખામ કુ ઉમીદ વસે યાર,
 મે આરઝુ અબસ યે હસરત ફજુલ હે.

ગઝલ-જલીલ-તમે-કેવાલી-

હમતો કસર વાર હુયે આંખ ડાલકે,
 પુછો તો નીકલે કયું થે વોહ જોખન નીકલકે.
 કહેતો હંય આશીકાશી યે અન્દાજ ચાલકે,
 રખદો કદમ કદમ પે કસેજ નીકાલ કે.
 નાદીમ હું જીકર છોડકે મે દીલકી ઘોટકા,
 કહતો હય વોહ દીખાવો નહિ દીલ નીકાલકે.
 દીલ દે કી બી વોહી હય તવાજગા હોસલા,
 કહેતો અબી સેં તો રખદો કસેજ નીકાલકે.
 સુન્ને કો સુનયે શાકસે આશીકકી દાસ્તાં,
 લેકીન જરા સંભાલકે કસેજ સંભાલકે.
 રાજ વરણ પર તો હન્દે કર લીયા મગર,
 પુછા જો વખત બોલે, કે ખાદ છતેકાલ કે.
 છોટાસા ઇસ પરીકા જો કદ હુર દેખલે,
 તોખા પે ફખતીયા કહે શાખે નીકાલ કે.
 લીખી હય ખાહ કે ખુને જીમર યે ગઝલ જલીલ,
 મીસરા નહી હય કસેરકે ફુકરે હય લાલ દે.

ગઝલ-એજાઝ.

—:□:—

ખીયાલે ઝુલકે-લયલા જન જન કર દીલમે રેહ જતા,
 જીનુને કેસકા પરદા અગર મહમીલમે રહે જતા.
 વો કયા પાએ ભલા તેરી કમરકો હુંકને વાલા,
 ખકલ કર ધરસે જો દીલ પહેલેલી મંઝીલમે રેહ જતા.
 કરે આદમ મુકાખીલમે અગર આયના બી હોતા,
 મેરે મહેવસ તેરા મુંહ દેખકર મહેરીલમે રેહ જતા.
 હમારે ખુને નાહકકી ચહાલકો બહોત કુચ્છ થા,
 જો એકે ધખ્યા લહુક દામને કાતીલમે રહે જતા.
 ન યું એ પરદગી હોતી ન રસચાએ જહાં હોતા,
 ગઝા જખ થા કે તુ એજાઝલી કે દીલમે રેહ જતા.

✽ ખતમ તરખત-તમામ શુદ્ધ. ✽

છુપી પોલીશનાં પરાક્રમથી ભરપુર હીરેકટીવ

નવલકથાઓ.

મોહીની ઉર્ફ મરીયમ અથવા ડાકુની દીકરી કાં.	૦-૧૨-૦
હનુમાનની મુર્તી અથવા ચક્રવર્તી ખુન.	૦-૧૨-૦
રાક્ષસી કુતરો કાવાં કાળદુત.	૦-૮-૦
ચોક્કડનો એકકો વાને ૧૩ પાનાની કેટ.	૦-૮-૦
લાલનો એકકો વાને વિર હુંટાફ.	૦-૮-૦
પોલાંદી પંજો.	૦-૧૨-૦
ઠાકુર કે કૈત્ય વાને ઝેરી ખુન.	૦-૧૨-૦
સાડાસાન ખુન.	૦-૮-૦
બચકર મુર્તી અથવા ભેદી ખુન.	૦-૮-૦
બગાલકારનો બહલો.	૦-૬-૦
સરોવરની સુદરી બાગ વેલો.	૦-૮-૦
" " બાગ રજો.	૦-૮-૦
કપરસિંહનું કાવતુ વાને પ્રેમીનો પરીનાપ.	૦-૮-૦
ચોક્કડનો એકકો વાને કેદીની કરામત.	૦-૮-૦
ખુની કોણ ?	૦-૮-૦
ભેદી પુનઃ.	૦-૮-૦
મોહુખન કે ખુન.	૦-૮-૦

રૂપલા દરેક પુસ્તકો છુપી પોલીશનાં પરાક્રમથી ભરપુર અનેક સાદસક્રમોનાં વ્રતાંતોનાં આલેખાવલોં છે એવાર મદ્દ વાંચો ! કીમત કેપરાંત રૂપાલ ખર્ચે અલગ.

બીજા કોષ્ટ પછી જનનાં પુસ્તકો માટે પુઝો—ગ્રવાળ માટે રીખાલ કયાલ લખો.

કેકાણી—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

રાણીગાવ—મુરત.

તેયાર છે !

તેયાર છે !

એકથી આઠ ભાગ સાથેની
સંખ્યાબધ ચિત્રોથી ભરપુર
પટ્ટકંઝી પંચાવાળી

સંગીત સુત્રાક ગાયન સંગ્રહ

કીમત એક રૂપીયા.

